AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 9 | PHONE PARK 6407. | WORCTSTER, MASS. 28 d. Vasario (February), 1924. | KAINA 5 CENTAI. | Vol. X.

ANGLIJOS SMUGIS AMBASADORIŲ TARYBAI DĖL KLAIPĖDOS.

Vokietija mato galimu daiktu kilt karę tarp Anglijos ir Frncuzijos su Rusija. Vokiečiai pasnikaus 2 d. Kovo. Pablogėjimas prietikių tarp Rusijos ir Japonijos. Poincaire laimėjo pasitikėjimą parlamento. Italijos karalius susirgo influenza. Portugalijoj neramumai dėl maisto brangumo. Manillai grumoja žemės drebėjimas.

SMUGIS AMBASADORIŲ TARYBAI.

London, Anglijoj. Davis Norman atsidurė nemaloniame sukuryje, kuriame sukama Klaipėdos klausimas. Mat Francuzijos priemeras Poincaire jam teikė prisakymą komisijos sprendimą ne aprubežiuot Ambasadorių Tarybos sprendimais, kuriais ta tarybą Klaipėdą buvo žadėjusi atduot Lietuvai, kitaip sakant, Poincaire maino savo žodį ir dabar norėtų, kad Klaipėda butų internacionalizuota, kaip tai manė padaryt francuzai prieš Klaipėdos sukilimą prieš Petisnę. Dabar Anglijos priemeras MacDonald uždavė smugį Ambasadorių Tarybai, paaiškindamas, kad Anglija daugiau nieko su ta taryba neturės ir laikysis to, kas pirmiau yra pasakyta. Reiškia, Anglija stovės už Klaipėdos galutiną atidavimą Lietuvai.

BULGARIJOJ KURIASI REVOLIUCIJA.

London, Anglijoj. Vėliausios žinios iš Bulgarijos skelbia, kad bile dieną ten susikurs revoliucija, kurios dumai pastaromis dienomis ėmė vis aiškiau rodytis, dėl nepakentimo naujojo karaliaus Boriso. Komunistai, kokiais šiadien visur krikštijama revoliucijonieriai, pradėjo rinktis į burius, sakoma, kad ir pora ministerių nužudyta, bet šioms žinioms truksta patvirtinimo.

GAL REZIGNUOS IR PROKURORAS.

Washington, D. C. Privertus rezignuot iš vietos laivyno ministerį Denby, dabar atkreipta visos "kanuolės" prieš federališką prokurorą Daugherty, kad ir jį privertus rezignuot iš savo vietos, kaipo dalyvavusį aliejaus suktybėse. Nuokart Daugherty sakėsi nesiduos prievartai ir iš vietos ne rezignuos, dabar vienok pašaliais kalbama, kad šią savaitę jis tikrai bus priverstas rezignaciją prezidentui įteikt.

REIKALAUJA MOKĖT CARŲ SKOLAS.

London, Anglijoj. Nors Anglija pasiryžo pripažint Rusiją, vienok pasižiurėjus į šalis tą pripažinimą rengiasi atsikratyt. Rusijos atstovui Rakovskiui įteikė notą, reikalaujančią, kad Rusija pasiimtų mokėt carų užtrauktas skolas, gi to nepadarant, Anglija atsisakys nuo vedimo prekybos su Rusija. Rakovski iškeliavo į Maskvą, kad Anglijos reikalavimą išaiškint savo valdžiai.

ITALIJOS KARALIUS SERGA INFLUENZA.

Roma, Italijoj. Karalius Emanuelis buvo pasirengęs keliaut į Fiumą, kad ten tyru oru pasigydžius plautį kuris jį kankina jau nuo kelių savaičių, bet umai susirgo influenza ir buvo priverstas atsigult lovon. Abejojama, ar liks gyvas, nors liga nėra taip pavojinga. Mat yra tykančių jo vietos, todėl tuojaus kai kas ir kalba apie mirtį.

KROVĖJŲ STRAIKAS PASIBAIGĖ.

London, Anglijoj. Užsikuręs laivų krovėjų straikas, kuris pagrumojo veik visos šalies gyventojams badu, pasibaigė abiem pusėm susitaikant. Darbo ministerijoj susirinkę abiejų pusių atstovai ir valdžios autoritetai, perpusantros paros tarėsi, ir viskas baigėsi kompanijoms ir darbininkams nusileidžiant. Dabar liekasi tik padaryt sutartį ilgesniam laikui.

POINCAIRE LAIMĖJO PASITIKĖJIMĄ.

Paris, Francuzijoj. Priemeras Poincaire parlamentan įnešė vėl savo projektą, pasiulantį budą, kuriuom butų galima surinkt įeigų vienuoliką milijardų frankų. Ginčai tęsėsi per visą naktį, ir šeštą valandą ryto balsuojant, 345 prieš 218 balsais projektas tapo priimtas. Poincaire po daugelio nesmagumų už šį projektą, net pašoko netikėtai gavęs pasitikėjimą.

KOLEKTUOS RUMUNIJOS SKOLAS.

Buharešt, Rumunijoj. Anglija, Francuzija ir Šveicarija sutartyje įteikė Rumunijos valdžiai reikalavimą mokėt skolas, kurias ji užsitraukė karės metu. Visų trijų šių valstybių komisija bendrai susitarus nepamiršo išreikšt ir nepasiganėdinimą Suvienytoms Valstijoms, kad šios neprisidėjo sutartin. Holandija ir Italija lauks iš Rumunijos skolų iki 1934 metų.

VOKIETIJA NETIKI SUTARTIMS.

Berlin, Vokietijoj Pasklidus gandui, jog Francuzija daro slaptas sutartis su Rusija, Vokietija netiki tam kaipo tikrenybei, nėgi tiki, kad dėl Afganistano Francuzija tartųsi, nes tas paskubintų Anglijos susitarimą su Vokietija kariavimui prieš vieną ir kitą. Tikima, kad čia varoma tik vienos Rusijos propaganda, pabauginimui tiems, kurie nežada įsileist pas save rusų komunizmą.

TEISIMAS TREČIU KARTU.

Montreal, Kanadoj. Jau treti metai kaip kunigas Dolormo yra įtartas žudystoje savo pusbrolio, kad prisisavinus jo gyvybės apsaugą, ir vis nenuteisiamas. Du kartu buvo rastas nepilnapročiu, dabar vėl paimtas tyrinėjimui prieš teismą, nes atsirado naujas liudininkas, buvęs kunigo pečkuris, kuris šį-tą prasitarė apie tą žudystą, na, ir vėl teismas. Matyt, kad šiame atsitikime kas nors turi pinigų.

VOKIETIJA RENGIA SIDABRO PINIGUS.

Berlin, Vokietijoj. Valdžia tariasi išleist sidabrinius pinigus, po vieną, tris ir penkias sidabrines markes, kurios kursuodamos su variniais pinigais, sumažins dabartinį finansų kryžį. Sako, kad Suvienytų Valstijų tulos firoms siulo Vokietijos valdžiai paskolą vertės 60 milijonų doliarių sidabro, butent 2500 tonus sutarpinto sidabro. Valdžia, išleisdama sidabrinius pinigus, mano ant jų pelnyt 30 milijonų doliarių.

LISBONOJ DEMONSTRACIJOS DĖL BRANGUMO.

Lisbona, Portugalijoj. Visur dabar bėdos su brangumu, ne ktitaip yra ir Portugalijoj. Sostinėje Lisbonoj gyventojai nepakęsdami brangumo, surengė šimtatukstantines demonstracijas. Minios nuėjo prie parlamento ir ten balsiai reikalavo valdžios nupigint maisto kainas. Ten niekam nieko neprižadant, minios nuvyko prie ministerių kabinetą, kur priemeras Castro per langą iškišęs galvą, pasakė, kad jis pasirupins ką tokio panašaus padaryt.

SUĖMĖ NEŠANČIUS AUKSO PINIGUS.

Brussels, Belgijoj. Koblenzo muitininkai sulaikė keliatą vyriškių, nešančių sunkius krepšius, kuriuos peržiurėjus atrasta milijonas belgiškų frankų (vertė siekia $139,000 Suvienytų Valstijų pinigais), auksu. Paaiškėjo, kad pinigai išimta iš Holandijos bankos ir buvo gabenami Vokietijon. Muitininkai pinigus atėmė, gi juos gabenusius vyriškius uždarė kalėjiman.

TURKIJA NETURI GINKLŲ.

Roma, Italijoj. Niautynės tarp Turkijos ir Grekijos gal baigsis taika, susitaitaikant abiem pusėm sumažinant kiek galint ginklavimąsi, arba ir užveriant galutiną taiką. Grekija nežada pigiai nusileist, nes yra susekusi, kad Turkija neturi ginklų ir todėl sutiks taikytis Grekijai lengvomis išlygomis. Bent taip sprendžia Tautų Lygos komisija, kuri tas niautynes jau nuo tulo laiko tyrinėja, ir neva abi pusi taiko.

VALSTYBĖS MINISTERIO PROTESTAS.

Washington, D. C. Valstybės ministeris Hughes įteikė imigracijos komisijai rumunų protestą prieš siekimą susiaurint imigraciją. Komisijos pirmininkas Johnson tą protestą pavadino neišmintingu. Ministeris Hughes čia pat užprotestavo prieš tokį išsitarimą ir pažymėjo, kad Johnsono bilius yra daug neišmintingesnis, nes jis siekia prie 1890 metų surašo, kas yra tiesiok despotišku užsimojimu.

INDIJOJ ATSINAUJINA MAIŠTAI.

Lahora, Angliškoj Indijoj. Čia pradėjo atsinaujint maištai tarp akalistų r sikhistų. Pastarieji pradėjo riaušes, reikalaudami pasitraukimo iš vietos gubernatoriaus Maharaja. Sikhistai sukėlė muštynes, kurias išvaikyt pašaukta angliška kariumenė grumėse per pusantros paros. Muštynės baigėsi 34 užmuštais ir 50 sužeistų. Maištai auga vis didyn.

VAIDAI TARP RUSIJOS IR JAPONIJOS.

Tokio, Japonijoj. Tarp šių dviejų šalių iškilo nesutikimai už Rusijos nepripažinimą Vladivostoke Japonijos konsulio, kuris užprotestavo prieš rusų valdžią už persekiojimą ten gyvenančių japonų. Rusijos atstovas Karakin ir Japonijos Jošisavo Pekine suvažiavę bandė pataisyt prietikius, bet negavus pasekmių, Maskvoj prisakyta išsikraustyt visiems Japonijos korespondentams ir visi ryšiai baigia nutrukt.

VOKIEČIŲ PASNINKAS ANTROJ KOVO.

New York, N. Y. Vokietijos liuteronų bažnyčios taryba atsišaukė į Suvienytose Valstijose gyvenančią liuteronų bačnyčios tarybą, prašant, kad paskelbtų visų šios bažnyčios išpažintojų pasninką antroj dienoj Kovo. Tą dieną visi išpažintojai, sutaupytus pinigus privalo aukaut į Vokietijos našlaičių fondą, ir rinkt aukas, kad tokiu budu surinkus milijoną doliarių kovai su badu Vokietijoj.

MELONO BILIUS GAUNA "LOPĄ".

Washington, D. C. Kongrese demokratai užprotestavo prie Melono bilių, kuriuom siulyta sumažint mokesčius nuo įeigų, demokratus parėmė ir 13 republikonų. Tokiu budu prie biliaus dedama "lopas", vadinamas pataisymu, sulyg kurio atimama 2% nuo įeigų iki $500, 4% iki $8000, 6% iki $8000, 44% iki $92000 ir tam panašiai. Įsižiurėta, mat, kad Melono bilius perdaug sumažina įeigas.

MANILLOJ LAUKIAMA ŽEMĖS DREBĖJIMO.

Manilla, Filipinuose. Geologai prasergsti valdžią, patariant iš anksto apsisaugot nuo žemės drebėjimo, kuris čia gali bile laiku įvykt ir miestą atkirst nuo vandens, kuris dabar imama iš Mariuquina klonių. Patariama iš laiko vandens traukimą įvest iš Angat upės, kad katastrofai ištikus nereiktų nukentėt dėl vandens stokos, nes žemės drebėjimas anksčiau ar vėliau, turės ištikt.

TRAUKIA TEISMAN MILIJONIERIŲ BOK.

New York, N. Y. Advokaas F. Hendrick įnešė teisman skundą prieš milijonierių Bok, kuris neseniai sulošė sau komediją, duodamas $100,000 tam, kuris duos geriausį patarimą kaip galima įvest taiką ir ramybę. Dovana teko vienai ypatai, pripažįstant tik pačiam Bokui. Kiti, patarimus davusieji, dabar tuomi nepasiganėdina, nurodydami, kad jų patarimai buvo geresni už kitus. Tokių nepasiganėdinimų šis advokatas turi kelis tukstančius, ir teismo reikalauja pripažint iš Boko jiems atlyginimą sumoje vieno milijono doliarių.

IŠTEISINO IR DAR APDOVANOJO.

Paris, Francuzijoj. Kriminolo teisme per tris dienas ėjo byla prieš Marę Du Bot de Talkouhet, paeinančią iš aušto Bretų šeimynos. Ji buvo teisiama už nužudymą vyriškio, greko, su kuriuom ji be šliubo gyveno per 20 metų. Ji yra kurčia ir turi suparalyžiuotą ranką. Teisinimais savęs ji taip suminkštino teisėjus, kad tie ją netik išteisino, bet dar ir apdovanojo: teisėjas įteikė jai mašną su 300 frankų, gi ją gynęs advokatas pridėjo dar šimtą frankų.

VĖLIAUSIA PARYŽIAUS STATISTIKA.

Paris, Francuzijoj. Surinkta vėliausia statistika Francuzijos sostinės gyventojų, kuri parodo, kad Paryžiuje gyvena 300,000 moterių daugiau negu vyrų. Tarpe tų yra senesnių 80 metų amžiaus vyrų 4210, gi moterių senesnių to amžiaus, 11,480. Nuo 20 iki 40 metų amžiaus abiejų lyčių yra 40%, gi likusią gyventojų dalį sudaro vaikai tarp 1 ir 10 metų.

ANGLIJA SUSITAIKĖ VĖL SU EGIPTU.

Luxur, Egipte. Kaip jau praėjusioj savaitėje buvo žinios, kad Anglija suraukė kaktą prieš Egiptą, kuomet Luxuro policija išvaikė Karterio ekspediciją, besrausiančią po Faraonų kapus, pradžioje šios savaitės vėl viskas grįžo į gerasias vėžes, nes Egipto valdžia policijos uždraudimą atšaukė, kapus atidarė ir saugumui juos apstatė kariumene, kad gyventojai nepakeltų muštynes.

NUMIRĖ TEATRE BESIJUOKDAMAS.

Reading, Pa. Emmet Crowell, 64 metų amžiaus, vietinis pramoninkas, atsilankė vodavilin, kur buvo rodoma juokinga komedija. Crowell antrame akte taip įsijuokė, kad juokėsi be paliovos ir pertraukos, net kol netekęs kvapo, sudribo sėdynėn. Arčiau jo sėdėję, išnešė jį laukan, gi ten ne atsigaunant, nugabenta jį į ligonbutį, kur daktarai patikrino jį mirus.

NĖRA GĖRIMO, NEREIKIA IR BAŽNYČIOS.

London, Anglijoj. Prie visų šventų bažnyčios Islingtone, ikišiol buvo bufetas, kuriame galėjo pasidrutint į bažnyčią susirinkę maldininkai. Bet tas išrodė nepadoriu kamendoriui Francis, kuris paliepė bufetą uždaryt laike pamaldų, nuo 9 iki 10 valandai ryto. Dabar tas pats kamendorius skundžiasi, kad bufetą uždarius, bažnyčion susirenka į pamaldas tik nežymi dalelė; pirmiaus bažnyčia prisirinkdavo pilnai.

ŽEMĖS DREBĖJIMAS FRANCUZIJOJ.

Tarees, Francuzijoj. Čia ir visoj aplinkėj, kaip Bagneres, Cauteretse ir kitur, per 10 sekundų jautėsi stipresnis žemės drebėjimas. Visur sugriauta po keliatą triobų, nukratyta nuo stogų kaminai, sutruškinti langų stiklai, kitur triobos sukreivintos ir kitaip sugadintos. Žmonių išgąstis visur buvo didelė, bet panikose, nėgi nuo triobų griuvimo, niekas nežuvo.

AREŠTAVO UŽ NELEIDIMĄ PJAUT KOJĄ.

New Haven, Conn. Policija areštavo tulą Žebrowską, vietinę gyventoją, ir rengiasi ją statyt prieš teismą, užtai, kad ta daktarams neleido nupjaut jos dukterei koją. Jos duktė turi sužeistą koją, gi daktarai neranda, ar nemėgina surast budą žaizdos išgydymui, o kad kraujas ne užsinuodintų, mato reikalą nupjaut. Motina neleidžia.

VERS PASITRAUKT IŠ VIETOS.

Washington, D. C. Prezidentas Coolidge nusprendė sušaukt konferenciją savo gabineto, kad toje privertus rezignuot federališką prokurorą Daugherty. Demokratai ant programo turi kitą republikoną, kuriam parsieis irgi karšta pirtis už tas pačias spekuliacijas, kuriose dalyvavo Denby ir Daugherty.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS.

Iš vilniaus padangės.

Vilniaus lietuvių gyvenimo takai yra apipinti erškėčių ir dyglių vielomis, kurias privalo jie pereit, kad nesusižeidus. Ir tos dygliuotos vielos nuolat darosi aštresnės, baisesnės. Amžių tradicija, per taip ilgus laikus išlaikyta sveika lietuvių kalba, tėvų papročiai, meilė prie gyvenančios žemės, kurios nesugėbėjo ir nemokėjo išplėšt iš lietuvio širdies visokiausio plauko atėjūnai, verčia lietuvį nenusileist ir dabartinėje už savo tiesas kovoje, kuri bus pasiekus turbut augščiausią kulminacijos laipsnį. Dabartiniai atėjunai, kurie šeimyninkauja musų krašte šeštas metas, šauniai supranta nesulaužomą lietuvio energiją, ir todėl deda visas pastangas, kad "per fas et nefas" nušlavus lietuvius iš Vilnijos krašto. Žydai, kurių taip baisiai neapkenčia Varšavos atėjunai ir prieš kuriuos yra jau sutaisę keliatą pogromų, atrodo jų akyse ne taip baisųs ir pavojingi, kaip kad lietuviai. Kiekvieno beveik lenko galvoje sėdi toji VII amžiaus mintis, kad jie yra šeimyninkai nuo jurių iki jurių, ir kad ne šiadien, tai ryt ateis ta valanda, kuomet jų svajonės išsipildys.

Trumpa su leinku kalba.

Neseniai teko man važiuojant geležinkelių įsikalbėt su gana inteligentišku lenku. Jis man uždavė tokį klausimą: "Kodėl jus, lietuviai, nenorite dėtis su mumis, lenkais"?

Aš iš savo pusės paklausiau: "O kodėl jųs, lenkai, norite dėtis su mumis ir kas jus prie to vilioja"? — Męs turime jus valdyt"—atsakė gana rimtai, lenkas. "Da ist der Hund begraben" —atsakiau taip pat rimtai —ir jeigu jųs norit mus valdyt, tai męs užtat nenorime apie tai visai girdėt,nes jau gana sykį mus bevaldydami pražuvot patys ir pražudėt mus, taigi dabar pamokinti istorijos įvykių, prie to jokiu budu neprisileisime".

Lenkas tylėjo ir po valandos pradėjo visai kitą kalbą. Tai taip maždaug mano, ne vienas, ne du, bet beveik visi, kurie jaučia savyje "lenkiškumo" pėdsakus. Jie užimdami Vilnių manė, kad su lietuviais galima bus visai lengvai apsidirbt. Bet pasirodė, kad jie gana skaudžiai apsiriko. Pusantro amžiaus rusų vergija įspaudė į lietuvio budą tą nelemtą įsitikinimą, kad jis yra vergas, yra mužikas ir aklai privalo klausyt visokios valdžios. Sykiu tačiaus pasirodė ir tai, kad neva tai tiesota krašto valdžia, yra vietiniams žmonėms niekas daugiau, kaip priespaudos ir vergijos nešėjai. Ir stebėti na tai, kad paprastas žmogelis, nemokantis skaityt ir rašyt, nežinantis ištorijos ir nepažįstantis gyvenimo, jaučia savo širdyje didžiausią neapykantą prie krašto valdovų, ir daro taip, kad erzint tuos valdininkus kiekviename žingsnyje, prikišdamas jiems jų nelegališką šiame krašte buvimą. Ir tas, koks tai paslaptingas, nesuprantamas, tautiškas susipratimas, yra gana augštai pakilęs vilniečių lietuvių tarpe.

Atbunda ir ikišiol snaudę.

Tiesa, amžiais įkaltas visokių barzdotų ir beusių aklas paklusnumas kiekvienam ponui ne išdilo. Bet naujai tekanti aušra skleidžia po truputį naujo gyvenimo sąvoką, ir blaško tamsybių šmėklas. Lietuviai, vilkdami svetimųjų jungą, pradeda aplink dairytis ir jieškot naujų gyvenimo kelių, kuriuos slėpė nuo jų visi jų išnaudotojai. Daugumas lietuvių manė lenkams užėjus, su jais sugyvent geruoju. Mat kaimiečiai akivaizdoje lenkai, kaipo to paties tikėjimo žmonės, garbinantieji tą patį Dievą, bus gerais draugais ir prieteliais. Bet pasirodė visai kas kita. Visi šių maskuotų katalikų prižadai ir viliojimai, kuriais jie mėgsta masint lietuvius, tik prižadais ir pasiliko. Praktikoje gi netik, kad nieko nepalengvino, bet priešingai, supančiojo vergijos pančiais kiekvieną lietuvio žingsnį, sekiodami jį kiekvienoje vietoje.

Pamatė galop, ir įsitikino lietuviai, kad šie tariamieji katalikai, yra piktesni dažnai už Azijos totorius, ir todėl pradėjo kovą, kuri vystėsi ir vystosi vis didesne ir didesne. Kaip kadaisia barbarų padermės rusai, taip lygiai jų giminaičiai lenkai suprato, kad lengviausia valdyt tokius žmones, kurie gyvena tamsybėje. Vienas tik mokslas nutraukia nuo žmogaus akių kaukę, ir parodo tikrą gyvenimą, parodo, kad kas yra šale mokslo, yra tai tamsybė ir daugiau niekas. Turinti tai omenyje Vilnijos krašto lietuvių visuomenės veikėjai pradėjo steigt kuodaugiausiai mokyklų. Kokios tos mokyklos buvo pradžioje ir kaip jos buvo pastatytos? Žinoma, apie tai kalbėt nereikia. Bet tai buvo tik pradžia. Mokyklų skaičius augo ir augo. Darbšti "Ryto" mokytojų seminarija, išleisdama kasmet po geroką burį liaudies mokytojų, užsipelnė Vilnijos lietuvių atgimimo istorijoj garbės vainiką. Jos auklėtiniai vienas po kito nešė į tamsųjį kaimą žiburius ir skleidė ten mokslo obalsius.

Mokykla musų krašte ir yra juk vienintėlis įrankis, vienintėlė priemonė, kuria stengėsi duot atsilikusiai nuo apšvietos liaudžiai mokslą ir sykiu apsaugot nuo bjauraus brukte brukamo lenkiško raugo, kurio dvokimą dar iš tolo jaučia jautri lietuvio uoslė.

Lenkų griešta kova.

Jeigu iki šiam laikui kovoja lenkai su lietuvių mokyklomis, tai pastaruoju laiku jie pradėjo varyt tą kovą be jokios atodairos. Ta išanksto suplanuota kova, pasirodė dabar visoje pilnumoje. Gal nevisai aišku kas šitą kovą paruošė ir kas ją dabar taiko į gyvenimą? Bet abejo tikslaus ir griežto atsakymo duot negalima, bet prisižiurėjus arčiau tai kovai, ir jos vadams, tuojaus įsitikini, kad kaip visoj Lenkijos teritorijoj, o tuom labiau Vilniuj, esa susikurus visa eilė juodojo endekizmo draugijų, kurių obalsis skamba: "Anarchya, ciemnota, i walka z oswiatą" (anarhija, tamsybė ir kova su apšvieta). Prie tokių draugijų priguli išimtinai beveik juodieji endekai, kurie norėtų kaip galima greičiau paimt į savo rankas valdžią, nušluot nuo žemės paviršiaus visus nelenkus gyventojus ir įvest... endekišką facizmą.

Vilniuje lizdas šios masonerijos draugijos yra aišku, Domininkonų gat. No. 4 kame darbuojasi atvežtas iš Vokietijos užplumbuotame vagone, XIII amžiaus kruvinųjų kryžeivių padermės vokietis Johanas Obstas. Lenkai patys vargiai sugėbėtų varyt tokią bjaurią politiką, kokią varo šis garsus kryžeivis. Redaguojamame savo dienraštpalaikyje "Dziennik Wilenski", kurį skaito gaujos organizuotų davatkų ir daugumas musų lietuvystės ėdikų kunigų, jis nuolat užpuola lietuvius. Tame užpuolime jis nesilaiko nė logikos, nė teisybės, nė sveiko takto. Jam įstatymai neveikia.

Liepia uždaryt mokyklas.

Garsiame savo šmeižtų straipsnyje "W obec gwałtów litewskich" No. 11, 1924 m., šis lietuvių ėdikas, be jokios gėdos reikalauja tuojaus uždaryt lietuvių mokyklas, o pirmoje eilėje Vytauto Didžiojo gimnaziją.

Kryžeivis Obstas negali klausyt, kuomet apie 8 val. vakare išeina iš lietuvių gimnazijos apie keli šimtai mokinių, ir eidami Mickevičiaus gatve (seniaus Jurgio prospektas), kalbasi balsiai, be jokios baimės, lietuviškai. Kryžeivis rašydamas apie šį faktą rauja sau nuo galvos plaukus.

Taigi, kaip tik ant rytojaus, po to straipsnio tilpusio "D . W." raštpalaikyj, atėjo pas "Ryto" pirmininką net 6 valdžios delegaturos paskirti valdininkai daryt reviziją. Mat paveikė kryžeivis, nors ir visuomet paveikia į valdžia, kuri pabugusi lietuvių veikimo, pasiuntė net 6 valdininkus padaryt griežtą reviziją.

Revizija tęsėsi ištisą savaitę. Prasidėjo 14—I ir baigėsi 21—I. Ir tai kasdien dirbo virš 8 valandų. Jieškojo bent mažiausių priekabių, kad kaip nors prikibt ir atrast Obsto išskaitytas lietuvių nedorybes. Bet nors ir griežtai vedė reviziją, ir beto dar siuntė slaptuosius agentus, kurie stengėsi įnarpliot pirmininką ir išmušt iš kelio, tačiau veltui. Padarius reviziją, pasirodė, kad nieko įtartino neatrado, už ką butų galėję prisikabint. Sykiu ėjo revizija taip pat ir Švenčionių "Ryto" skyriuje.

Persekiojimai lietuvių kaimuose.

Bendrai apie revzijos rezultatus kaip Vilniaus "Ryto" taip lygiai ir Švenčionų, nežinia galutinai. Ir sykiu kai Vilniuje per juodųjų endekų organą varoma begėdiškiausia kampanija prieš lietuvius, provincijoj suorganizuotos mėlynsiulių (milicininkų) gaujos trankosi po kaimus ir uždarinėja mokyklas. Reikia žinot, kad kaip Vilniaus ir Balstogės švietimo kuratoriai yra iš Galicijos, taip pat visi inspektoriai, kaip tai Švenčionių, Voložino, Lydos, Gardino ir taip toliau, yra irgi gryni Galicijos obskurantai, kurie tyčia atsiųsti trukdyt visokiais budais švietimą, ir lenkint kaip galint lietuvius. Iš provincijos ateina daugiau ir daugiau žinių, kad mokyklos yra policijos uždaromos.

Štai keliatas faktų, kaip tie mėlynsiuliai elgiasi: Pažuolėje, Lydos apskrityje, Kaniavos valsčiuje, gyvuoja privatiška mokykla su dėstomaja kalba lietuvių. Pažuolės kaimas stovi kaip tik ant vieškelio tarp dviejų "posterunkų" (sargybos). Tuom naudodamiesi girtieji milicininkai lankosi kas trečia diena mokykloje ir su šautuvais baido vaikus, įsiveržda mi su didžiausiu trukšmu į mokyklą, laike pamokų. Įsiveržę mokyklon vartoja bjauriausius žodžius kaipo paskutinieji gatvės žuliavos. Starasta, kuris sėdi Lydoje, mokyklų inspektorius, apskrities milicijos viršininkas, žiuri visai ramiai į tokius darbus.

Barčiuose (to paties apskričio ir valsčiaus) uždarė milicija mokyklą, užantspaudavo (užpečėtijo) duris, užkalė lentomis mokyklos langus. O taip padarė todėl, kad mokytojavo lietuvis.

Tame pačiame kaime antri metai sėdi lenkų mokytoja, ir iki šiam laikui neatėjo pas ją nė vienas vaikas, o jai tačiau mokama alga ir valdžia duoda jai pilną užlaikymą. Tuom tarpu lietuviai neprašo nuo valdžios užlaikymo, bet užlaiko mokytoją patys, o valdžia tačiaus ir to gailisi. Negelbėjo nieks, joki prašymai, Galicijos obskurantai mokslo negali apkęst. Dainavoje (tas pats apskr. ir valsčius), taip pat uždaryta mokykla ir užantspauduota durys.

Maža to. Gauta tikros žinios, kad likosi uždaryta visa eilė mokyklų Kabelių ir Marcinkonių parapijose, o taipgi Ratnyčioje (Gardino apskritis). Toliaus Gervėtuose, Meciunuose (Vilniaus apskritis), likosi uždarytos mokyklos. Ir visur tą bjaurų ir kekšiką darbą atlieka išimtinai policija.

Baudos už mokyklų steigimą.

Kraštas knibžda plėšikų ir vagių. Gaujos plėšikų viešai užpuola trukius, atvirai afišuojasi, kaipo tam tikros profesijos žmonės, tai apie šiuos dalykus policija visai nieko nežino. Bet jeigu kur nors atsirado lietuvių mokykla, tuojaus burys pasigėrusių važiuoja į kaimą ir senovės carizmo laikų papročiu, kovoja su apšvieta.

Vadinamieji teismai nagrinėdami mokyklų bylas, naudojasi senovės carizmo kodeksu ir taiko prasižengusiems 290 prg. Ten mat pasakyta, kad kas nelegališkai įkurs mokyklą, bus baudžiamas 100 rub. Žinoma, tas paragrafas yra taikomas išimtinai lietuviams, kaipo nelygiems krašto piliečiams. "Ryto" pirmininkas kun. Kraujalis gavo jau keliatą pašaukimų į teismą. Reikia pažymėt ir tas, kad supuvusio kodekso paragrafo neužtenka. Čia neseniai buvo juk įkurta "Litwa Srodkowa", apie kurios valdžią susiburę krašto parazitai, dvarininkai, išleido visokiausių nežmoniškų įstatymų, kuriuos dar ir dabar taiko tie patys jų gyventojai, gyveniman. Žodžiu, pažiurėjus į šiuos liudnus ir skaudžius Vilnijos lietuviams faktus, nenoroms prisimena, kad grįžo senovė korikų Muravievų ir Novosilcovų laikai, ir tik truksta garsaus Sibyro, kur galėtų siųst visus lietuvius. Stovint akivaizdoje masonerijos pakeltos kovos, nežinai kokią reikia daryt iš to išvadą.

Lietuvių kova už savo buvį.

Lietuviams kovojant su juoda tos endekų masonerijos organizacija, reikia įtempt visas jiegas, padėt visas pastangas, neužsileidžiant priešui nė viename žingsnyje.

Dabar Vilniaus lietuviai veda žutbutinę kovą už savo egzistavimą, kaip žmonių, su visomis žmogui prideriančiomis tiesomis, ir privalės parodyt ar išlaikys tuos masonerijos smugius, ar ne. Kovoja prieš mus valsčius, kovoja valdininkai, kovoja supuvę dvarininkai, kovoja ir Galicijos importuoti austrijokai, kovoja ant galo su mumis bažnyčia, kurios pamokslinyčia tapo paversta į agitacijos ir šmeižimų tribuną, prie kurios priklauso gaujos fanatizuotų davatkų, kurioms vadovauja dvasiški tėveliai (žinoma, kalbu ne apie visus).

Męs gi tuom tarpu kovotojų turime nedaug, bet tvirtai tikime, kad budami ištvermingi, iškovosime tai, kas mums, Vilniaus lietuviams, kaipo tikriems to krašto gyventojams, pridera.

G. A.

Vilnius, 28—I—24.

———o———

Laiškas į Redakciją.

"Amer. Lietuvis" mums labai patinka, nes jis aiškiai suprantamas ir duodantis daug naudingų pamokinimų, užtai čia Mančesteryje žmonės jį labai noriai skaito, nusipirkdami pas vietinį agentą. Man labai patiko pono Paltanavičiaus aprašymas kelionės po Lietuvą; nė vieną numerį "Amerikos Lietuvio" ne apleidau, neperskaitęs to rašto. Aš atsitolinęs nuo Lietuvos jau dešimti metai, ir ateinančią vasarą žadu keliaut porai mėnesių ten paviešėt.

Čia turiu prisimint vieną dalyką. "Amerikos Lietuvis" kartą minėjo, kad Anglija labai interesuojasi Lietuva. Tas tikra tiesa. Nekalbant jau apie politiškas diplomatijas, persitikrinimui to užtenka tik pažiurėt į angliškus laikraščius, kur pilna ir žinių iš Lietuvos, ir politiškų straipsnių, ir net apysakų apie Lietuvą. "Manchester Evening News" neseniai patalpino gražų ir širdingą aprašymą kaip Lietuvoje Rusijos valdžia draudė skaityt lietuviškas knygas ir kalbą. Raštas užvardintas antgalviu "Kaip tauta išliko gyva dėka giesmėms prie lopšio" (How a nation kept alive by a cradle songs). Ten randasi įspudis, kuris net sugraudina, kada prisimeni musų tautos praeitį. Pasakyta: "Kada Lietuvos kaimietė, motina, savo kudikėlį paguldė lopšin, ji supdama ji, dainavo jam tautos dainelę, ir viena ake pėr langą dabojo rusišką žandarą" (When Lithuanian mother, pheasant put a little one in a cradle, and rocking it, she sang a native songs, and kept one eye on a window for a lookout for a russian "zandar".

"Manchester Guardian" beveik kasdien pilnas žinių iš Lietuvos ir prielankių Lietuvai raštų. Daug žinių apie Lietuvą talpina "London Times" ir "London Daily Telegraff". Nemažai žinių apie Lietuvą duoda ir nedėldieninis "London Observer", seniausis Anglijos laikraštis, pradėjęs savo gyvenimą 1791 metuose. Šis pastarasis nemažai rašo Klaipėdos reikaluose ir tankiai prirodinėja lenkų ir francuzų suktybes Lietuvos nenaudai.

Taip tai Anglija pilna žinių apie Lietuvą, jos politiką ir jos reikalus, o vis Lietuvai prielankių. Išeiviams iš tėvynės, skaitant tokius laikraščius, ir matant jų prielankumą Lietuvai, darosi begalo smagu.

J. Kalvaitis.

Manchester, Anglijoj.

DYKAI

Šis Porcelinis Puodelis ir Torielė

už 40 Leibelių

CHALLENGE PIENO

Jei reikalaujat puodelių ir torielių, tad pradėkit šiandien taupyt leibelius musų rušių kondensuoto pieno, nes jie reiškia brangias dovanas. Šis puodelis ir torielė, kuriuos čia matot yra importuoti porceliniai ir yra gražiai išdabinti gėlėmis ir auksu. Nuolat galit dadėt prie jų, nes mes turim didelį skaičių jų vis ant rankos. Pradėkit šiandien pirkt musų rušis kondensuoto pieno ir taupyt leibelius del brangių dovanų.

Specialis Pasiulymas

Jei išrašysi šio apgarsinimo kuponą, ir nuneši jį į arčiausią dovanų krautuvę, žemiau nurodytais antrašais, arba prisiųsi mums, tai gausi Paveikslų Dovanų Katalogą ir ypatingą dovanų kortą, kuri skaitysis už 10 leibelių. Bus priimama tik viena tokia korta nuo vieno pirkėjo, duodančio 40 ar daugiau leibelių. Bile musų Dovanų Krautuvė apmokės šitą kortą su bile kitais leibeliais nuo šitų blėšinių. Jei Tamistos mieste nėra krautuvės apmokėjimui šitų leibelių ir Ypatingos Dovanų kortos, tai prisiųsk jas mums, kartu su numeriu dovanos iš Paveikslų Dovanų Katalogo, ir mes ją prisiųsime Jums be iškasčių.

Musų Dovanų Krautuvė Bostone,
Prie 89 FRIEND STREET, arti HAYMARKET SQUARE

FALL RIVER, MASS.,
14—3rd Street,
arti Bedford Street,

NEW HAVEN, CONN.,
105 Temple Street,
arti Crown Street.

BRIDGEPORT, CONN.,
105 Congress Street,
arti Main Street.

PROVIDENCE, R. I.
49 Aborn Street,
arti Washington St.

Mes nuoširdžiai kviečiame atlankyt bile kuri virš-paminėtą Premijų Stotį su ar be leibelių apžiurėt didelį ir gražų pasirinkimą visokių reikalingų ir pagražinančių dovanų, kuriuos galite gaut visai dykai už sutaupytus leibelius.

Apsimoka Taupyti šiuos Leibelius

KUPONAS

Borden's Premium Co., Inc., 44 Hudson St., N. Y. C. Data Vasario 28, 1924

Šitas kuponas turi but apmainytas į 15 dienų nuo datos ant Ypatingos Dovanų Kortos.

Vardas ..... (No. 1)

Adresas ..... (Lithuanian)

AMERIKOS LIETUVIS

The Lithuanian Weekly published every Thursday

by

M. PALTANAVIČIA,

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Yearly subscription: In United States — $2,50
In Foreign Countries — $3,00
Single copies — 5 cents.

Advertising rates on aplication.

AMERIKOS LIETUVIS

Savaitinis laikraštis, eina ketvergais, leidžiamas

per

M. PALTANAVIČIA,

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: Suv. Valstijose — $2,50
Kitose valstybėse — $3,00
Pavieniai egzemplioriai — 5 centai.

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš augšto.

Entered as Second Class matter September 29 1914 at the Post Office at Worcester, Massachusetts, ander the Act of March 3 1879.

LIETUVIŲ PASILIUOSAVIMAS IŠ BAUDŽIAVOS JUNGO.

Męs švenčiame vieną kitą lietuvių tautos istorijoj svarbesnį nuotikį, bet, rodosi, esame primiršę vieną tokių nuotikių kurie mums primena lietuvių pasiliuosavimą iš baudžiavos jungo. Ta diena yra labai svarbi, ir kaipo tokia, mųs turėtų but paminima, kadangi ji yra surišta su lietuvių kova už laisvę. Ta diena mums parsieina švęst ketvirtą Kovo.

Teisybė, šiadien nedaug yra lietuvių, kurie pamena baudžiavos gadynę, nes ta gadynė yra žymiai atsitolinusi nuo musų dienų, ir todėl tik retai kur koks senukas papasakoja savo atsiminimus, kai koks tokių senukų dar parodo randą ant smilkinio, kurį prakirto žiauraus akamono kančius, ir tai tik užtai, kad laike rugepjutės, eidamas priegalo pradalgės, pasilenkė nusiskint vuogą.

Pati baudžiava savo laiku prasidėjo Azijoj, iškur perėjo Europon, kur ten pirmiausia apsireiškė Ispanijoj, paskui prasiplėtė į kitas Europos valstybes, su tulais skirtumais nuo Azijos baudžiavos arba vergijos. Buvo ji taip žiauri, kad didžiunai su paprastais žmonėmis elgėsi kaip su gyvuliais, nes buvo praktikuojama vadinamos tiesos "Jus vitae necisque", reiškia, ponas galėjo užmušt, ar nušaut kaimietį, be jokio teismo, ir už tai jis nereikalavo atsakyt.

Pradžioje 12 amžiaus Vokietijos kryžeiviai iš Vokietijos baudžiavą atnešė į Žemaitiją, o iš ten ji prasiplėtė visoj Lietuvoj. Dėl baudžiavos žiaurumo, žmonės negalėjo pakęst visas ponų sauvales, o kad kartu su ponais kaimiečius engė ir bažnyčia, tad bažnyčiai dėlto parsiėjo pirmiausia nukentėt. Ir taip prasidėjo plėstis kalvinizmas. Daugelis žmonių nieko nemastydami, metė katalikų tikybą ir virto kalvinais. Paskui paprastus žmones pasekė daugelis bajorų ir apšviestunų. Ne atsiliko ir katalikų kunigai. Ir tie metę kunigystę, virto kalvinų kunigais. Taip dalykams dedantės, visoj Lietuvoj liko tik septyni katalikų kunigai.

Kunigas Kazakevičius matydamas katalikystei Lietuvoj pavojų, parsikvietė iš Lenkijos misijonierius Jazuitų brolijos talkon. Jazuitai, kaipo gudrųs politikieriai, atvykę Lietuvon pasekė kalvinų budą: Jie ėmė skelbt ponams lygybę žmonių ir krikščionišką meilę, įkalbant ponams, kad tas pats Dievas kiekvieną žmogų lygiai sutvėręs, nedavė tiesą vienam kitą engt ir kankint. Tas kiek gelbėjo, nes ponai, jazuitų perkalbami, baudžiavos šiurkštumą kiek sušvelnino, duodant daugiau liuosybės. Prie to apšviestunai pradėjo iš ponų reikalaut baudžiavos abelnos reformos, arba ir galutino panaikinimo. Tokiu budu ponai, matydami, kad baudžiauninkai gali ir patys pasiliuosuot iš jų jungo, patys pradėjo baudžiavos sistemą švelnyt.

Bet pateko ne ilgam. Zofija Svirplytė likus Rusijos care Ekatarina II. Lietuvą prijungė prie Rusijos ir ponams davė ant baudžiauninkų pilną valią. Ir tuomi ponai pasinaudodami ėmė sauvaliaut, elgiantės su baudžiauninkais kaip jie išmano. Nuo čia Lietuvoj prasidėjo baudžiavos žiauriausia gadynė, ir vos nesusilygino su Azijos vergija. Žmonės savo darbus turėjo apsidirbt tik naktimis, dienomis turėjo dirbt ponams. O už mažiausį nepamėgimą, akamonų buvo rapninkais kapojami kaip pikčiausi žvėrys. Pasiskųst nebuvo kur ir kam. Teismai atsibudavo valsčiuose, teisėjais buvo tik patys ponai ir jų akamonai, tad ir ten, vieton kokios teisybės, buvo tik baudžiauninkų, Lietuvos kaimiečių skriauda.

Apart kasdieninio darbo ponų dvaruose ir jų laukuose, dar reikėjo ir kitaip tarnaut. Moters ir vaikai, kurie dėl savo silpnumo negalėjo veikt sunkius darbus, tie žiemai turėjo ponams pririnkt vuogų, grybų, riešutų, sunešt surių, sviesto, kiaušinių, priverpt plonai lininių siulų, ir tai turėjo viską padaryt taip, kaip ponams tiko. To nepadarius, jų darbui ponams nepamėgus, reikėjo nugarą pašvęst kančiui. Žiemomis vyrai turėjo atlikt tolimas keliones savo arkliais ir vežimais, ir tai kelionė turėjo but atlikta taip kaip ponas ir jo akamonas geidė; jeigu kur biskį užtruko, ar savo noru, ar kokio nuotikio verčiant, reikėjo užtai fiziškai atkęst. Ne vienoj vietoj ponai baudžiauninkus išmainė ant svetimos veislės šuns ar galvijo, nes tam turėjo pilną valią.

Tokioms priespaudoms ir žmonių dejavimui einant iš dienos į dieną, apšviestunijos tarpe prasidėjo vėl bruzdėjimas, kad suvaržius ponų sauvalią, ar baudžiavą visai panaikinus. Prasidėjo skundai Rusijos valdžion, kada ten viešpatavo caras Aleksandra II. Nuokart valdžia ir klausyt nenorėjo tokių reikalavimų, bet Aleksandrai II buvant iš dalies išmintingam politikieriui, jis įžiurėjo, kad permainų ne įvedant, gali žmonės sukilt, gali sukurt revoliuciją, ir patį jo sostą išdraskyt. Sutiko su reikalavimais ir paliepė daryt reformas. Tas pradėjus, ėmė daug laiko komisijų susirinkimams projektų pagaminimui, net kol galiaus 4 dieną Kovo 1861 m. "Provieročnaja Komisija", leidžiant Kauno gubernatoriui, Kaune paskelbė baudžiavos panaikinimo projektą, kurį caras Aleksandra II 8 d. Kovo savo manifestu užtvirtino.

Ne atsiektas tikslas.

Prieš tulą laiką iš Lietuvos atkeliavo du studentai Kauno universiteto, kad tarpe išeivių susirinkt aukomis tulą sumą pinigų pastatymui studentams bendrabučio Kaune, kuriame galėtų rast prieglaudą neturtingieji moksleiviai. Pats tikslas kiekvienam gyvenančiam savo protu, aiškiai suprantamas ir žinomas. Lietuvoj šiadien nors finansiška padėtis yra geresnė negu pas jos kaimynes, tai vienok valstybei atsistojus ant griuvėsių ir reikiant atsistatyt, nėra užtektinai nė spėkos, nė medegos, o labiausia stoka pinigų. Dėl tų kliučių darosi didelė skriauda ir Lietuvos ateičiai.

Kauno universitetą užgrudo svetimtaučiai, ir tie, kaipo turtingesni, užėmė visas atliekamesnes gyvenimo vietas, ir tokiu budu neliko vietos, kur butų galima gaut kampelis lietuviams studentams, kaipo neturtingiems. Iš to ir matome Lietuvos ateičiai skriaudą. Šiadien Lietuvoje nėra tinkamų lietuvių tautos žmonių, kurie galėtų užimt valdžios įstaigose vietą, todėl ten smirsta svetimtaučiai: žydai, lenkai, vokiečiai, rusai ir kiti. Kad ateityje jų išsibodėjus ir jų vietas užpildžius lietuviais, reikia mokslo įstaigoje auklėt jaunuomenę. Bet, o ironija! Lietuvos universitete auklėjasi svetimtaučių jaunuomenė, nes lietuviai, dėlei savo neturtingumo, negali ten patekt: truksta vietos Kaune apsigyvent, o juk iš kaimų negalima pėkstiems kasdien vaikščiot. Tad ir gimė mintis pastatyt Kaune lietuviams studentams bendrabutį. Gero lietuvystei geidžianti žmonės, ant vietos sudėjo reikalingos sumos dalį, o trukstančios, patys studentai iškeliavo svietur, pas saviškius, atkištomis rankomis: broliai, gelbėkite mus, toks ir toks reikalas.

Bet čia prakvipo pažaliavusio fanatizmo atmosfera, kairėje ir dešinėje. Tie pašaliečiai rupinasi kuom kitu, tik ne Lietuvos ateičia. Jiems rupi jų pačių agentai, elgėtaujanti aukas frakcijų išlaidoms, kurių du atvyko tuom patim laiku, kitų dar laukiama atvykstant, ir todėl—šalin su tautos ateities reikalais. Taip Lietuvos studentams atsiradus tarp dviejų fanatizmo krantų, parsiėjo kreiptis jų tarpu tekantin upelin, plaujantin abu krantu, tai yra, prie vidurinės sriovės. Prasidėjo dabar, pasirodė ir nebloga pradžia. Bet sufanatizuotas likimas lėmė ką kitą. Sukairėjęs elementas iš užrubežio ir į tarpe krantų tekantį upelį metė akmenį, kad viską sudrumstus. Girdi, jie reakcionieriai. Įsivaizdinkite! Ar galima rast žodžiai išaiškinimui tokio apsurdo? Reakcionierius yra baisus daiktas, ir juomi labai nepritinka pravardžiuot vaikinus, kurie nepriklauso vienų ar kitų fanatikų frakcijai. Taip gali elgtis tik bespėkis despotas, kuris neturėdamas spėkos pakelt ginklą prieš tą, ar tuos, kurie jo frankcijon nepriklauso.

Tikslas vienok nėra atsiektas. Vidurinė sriovė susideda iš dviejų sluogsnių, kurių vienas yra niekam nepriklausantis, gi antras organizuotas Sandaros principais, kurios užduotis remt lietuvystės reikalus, sulyg savo geriausio supratimo. Nepriklausantieji niekam, ne atsižvelgia į jokius kraštutiniųjų šaukimus, ir šelpia viską, ką supranta naudingu esant. Gi organizuotasis sluogsnis, pasižiurėjęs į kairųjų pusbrolių numestą upelin akmenį, nusprendė elgtis sulyg savo supratimo, neklausant pašalinių šukavimų, nė kairėje, nė dešinėje. Reiška, jie rems atvykusių Lietuvių studentų misiją, sulyg savo išgalės, liuosnoriai. Ir jei tik minimi studentai pataikys lošt sulyg vidurinųjų jausmų, jei ne ims klaidžiot, jie laimės, o fanatikų tikslas liks ne atsiektas.

Kada tas pasibaigs?

Nešvariose vietose paprastai gyvena tam tikri gyvunai, kurie iš prigimimo yra pamėgę nešvarumuose gyvent ir nešvarumais maitintis. Jie tokiais nešvarumai todėl dvokia, ir apsivėlę. Nuo nešvarumų besišalinantieji, kaip nešvarių vietų, taip ir jose gyvenančių gyvunų vengia ir nuo jų šalinasi. Tačiaus yra ir tokių, kurie turėdami kitokį skonį, eina prie tokių vietų, prisižiuri jų gyventojams, ir užmiršę privalumą, ima su jais terliotis,ir ton terlionėn įsigilinę, jie ne įstengia savo terliojimosi darbą užbaigt prie pačios nešvarumų vietos, tad su tuom darbu parsikrausto ir į žmonių gyvenimą.

Panašiai galima palygint vienos kolionijos du laikraščiu, kurių vienas yra atsižymėjęs nešvarumais, kuriuos jis jau penkiolikti metai taško į žmonių gyvenimo sienas gi antras, nuokart pastatytas ant švarių principų, su tikslu skleist tarp žmonių apšvietą, susipratimą. Bet nelaimė, vieton to jis nuėjo prie ano nešvaraus kaimyno duobės, ir ten pradėjo terliojimosį darbą, kuris varoma jau veik du metai ir galo jam nesimato. Vieton savo principų užduoties, jis primurzina savo puslapius kas savaitė, beveik kiekvienoj eilutėj paminint savo nešvariojo kaimyno vardą, net užsimerkiant, kuomet tas tuomi tik tunka, nes taip jis garsinimas, yra skaitomas veik visų tų, kuriems šis, ant švarių pamatų pastatytas, atstovauja ir tarnauja kaipo organas, nes lengvatikiai žmogeliai savo organo kas savaitė garsinamu raupuočium, dėjomaudami, meta savo organą ir eina skaityt aną, o ten užtikę daug nešvarių blevyzgų, jas greitai pamėgsta, nes jiems jos aiškiai suprantamos ,ir imasi nuolatino jų skaitymo. Ir taip neišmanėlis savo žmones, vieton vest apšvieton ir susipratimo keliu, veda juos prie nešvarumo duobės.

Pasiginčijimai, net polemikos, kartais reikalingos, kartais duoda kam naudą. Bet tai tik tada, kada jos nėra vaikiškos. Lietuvoj piemenukai irgi veda polemikas, susidurę prie savo lauko rubežiaus: Tu driskiau—tu snargliau; tu varle — tu utėliau.... Taip polemizuoja ir šiedu laikraščiai. Jie terliojasi nuo panedėlio iki subatai, be pertraukos, ir tai ne dėl idėjos, ne dėl visuomeniško reikalo, tik dėl ypatiškumų, kaip "Dirva" kartą teisingai patėmijo, užveliant ir redakcijos straipsnius, ir vietines žinias, ir kitus skyrius, ir galo tam nesimato.

Laikraštis yra pašvęstas visuomenei. Visuomenė laikraščiais remiasi ir vaduojasi. Kur gali ji nueit pasiremdama ir besivaduodama šitokiais laikraščiais? Niekur kitur, kaip tik prie nešvarumų, išmatų duobės, kad ten atsistojus gadint savo skonį, persiimt dvoku ir liktis niekam netinkama. Iš dalies, silpnesnieji punktai musų visuomenės tokioje padėtyje jau yra, o tuliems vadams nesiliaujant klampot terliojimosi grabėmis, męs greitai susilauksime dar ir didesnių nuostolių. Ir todėl —kada bus galas tiems musų tulų, neva vadų, klampojimams nesuprantamomis jiems grabėmis??

Kad tik nesukluptų.

Meksikoj revoliucija beveik baigiasi, nes sukilėliai veik visas savo pozicijas pralaimėję, ginasi tik kalnuose, o kad iš kalnų parankiau gintis, atskirų burių kautynės gali dar kiek ilgiaus tęstis. Pačios revoliucijos sukurėju ir jos vadu buvo generolas Huerta. Priežastį jo revoliucijos aiškinama dvejopai. Sakoma, kad ją sukurstė katalikų kunigija, idant atkeršijus prezidentui Obregonui užtai, kad tas pernai išvijo iš Meksikos rubežių popiežiaus atstovą, ir atsisakė jo vieton pripažint kokį nors svetimtautį, apart Meksikos piliečo. Iš kitos pusės aiškinama, kad revoliuciją sukurstė svetimtaučiai. Bet svarbiausia, kad ne atsižvelgiant, kas ją sukurstė, viską finansavo Suvienytų Valstijų piniguočiai, turinti Meksikoj sindikatus.

Yra sakoma, kad žvalgyba ir detektivų generališka agentura turi tam pilnus prirodymus, kad paveržus kur nors sukilėlių abazų iždus, beveik visuose atrasta ne Meksikos, bet Suvienytų Valstijų pinigai. Tuom pasiremiant ilgai jieškota kelių, kuriais svetimi pinigai ateina į sukilėlių iždus, ir viskas yra susekta: jie atėjo iš "gringų" kapitalistų kišenių. Valdžia turi surašą visų tų žmonių, kurie pinigus sukilėliams davė, tik aiškiai negalima pasakyt, su kokiu tikslu jie tai darė. Tas gali paaiškėt tik pačius pinigų davėjus suėmus ir teisme juos kvočiant.

Dabar Meksikos valdžia kasosi pakaušį ir nežino ką ir nuo ko pradėt. Reiktų tuos "gringus" tuojaus suimt ir nubaust kaipo išdavikus. Panašiuose atsitikimuose, kuomet tikrai tokių išdavikų darbai susekama, tokiuose laikuose, kaip karė ar revoliucija, be teismo sušaudoma. Dabar kėblus dalykas. Vienatinis Meksikos prietelius yra tik jos didžiulė ir galinga kaimynė — Suvienytos Valstijos, kurių pavaldiniais yra įtariami ne naudėliai. Jeigu juos areštavus, žinia ko galima tikėtis tą pačią dieną: protesto notos, kariumenės prie rubežiaus ir.... dumų. Todėl prezidentas Obregon ir kasosi pakaušį. Jisai mano, kad bus geriausia pasiklaust Washingtone patarimo. Jei Suv. Valstijų valdžia leis nenaudėlius areštuot ir nubaust, gerai, bet jei ne, tai.... ką padarysi!

Irgi hipokrezija.

Hipokritas yra tas, kuris vienaip kalba, o kitaip mano, arba netiki tam ką pats kalba. Toki žmonės yra nevisur pageidaujami, kaipo apsimetėliai, ne ištikimi. Ir kuomet jie maišosi kasdieniniame gyvenime, tarp paprastų žmonelių, jų buvis turi kiek mažiau reikšmės. — kitaip vienok yra su tokiais žmonėmis, kuomet jie įsimaišo ten, kur reikia tą patį kalbėt, ką ir mano, arba vienodai veikt ir vienodai manyt.

Daugelyje atsitikimų buvo prirodymai, kad visi blaivininkai, visi girtybės naikintojai, yra girtuokliai, tik nuo paprastųjų besiskirianti tuom, kad geria pasislėpę, idant niekas nematytų. Tarpe pačių lietuvių yra buvę atsitikimų, kad speciališki pamokslininkai, kurie, kaipo specialistai, važiuodavo iš vienos parapijos į kitą, sakydami pamokslus grėsimui paprastųjų žmonelių nuo degtinės gėrimo, tačiaus pamokslus sakė patys gerai "išsigėrę", kitas net ir mirė girtas.

Tas pats liečia ir šioje šalyje "blaivybės" saugotojus, ar kaip juos paprastai čia vadinama, prohibicijos agentus. Jie valdžios yra samdomi dabojimui praktikuojamo prohibicijos akto, ir jie daboja jį, gaudo degtindirbius ir degtinės pardavėjus. Rodosi, kad tokiu darbu gali užsiimt tik tikri blaivininkai. Ir jie taip mano. Bet vienaip mano, o kitaip veikia. Federališka valdžia neseniai atkreipė atydą, kad prohibicijos agentura pertankiai reikalauja iš valstybės iždo pinigų ir perdaug jų išaikvoja. Užklausus, paaiškinta, kad pinigų daug reikia išaikvot pirkimui prirodymų nelegališkos kontrabandos platinimo, be prirodymo negalima prohibiciją palaikyt. Prirodymus niekas dykai nesuteikia, reikia juos pirkt.

Valdžia betgi tokiems aiškinimams nepatikėjo, nes negalėjo suprast kokiu budu galima prirodymus pirkt, išleidžiant taip dideles sumas, nes umai išaikvota $205,658, kas tokiame trumpame laike visgi išrodė perdaug. Paskirta komisija to visko ištyrimui. Komisija tulą laiką veikusi, dabar raportuoja kaip tie prirodymai yra perkami. Sulyg ištyrimo, agentai perka degtinę, bonkomis, skryniomis, net cielais vežimais, mokant reikalaujamas kainas. Užklausus komisijai viršininką, kur paskui ta degtinė padedama, gauta paaiškinimas, kad dalis sunaikinama, o kita dalis išgeriama... Girdi, negėrus kaip galima bus sužinot, kad tai degtinė?

Tas išrodo begalo juokingu, nes turėtų reikšt, kad prohibicijos agenetai yra blaivybės platintojai, palaikytojai, patys budami girtuokliais, ir nuo kitų degtinę atiminėja, ir už valdžios pinigus perka, kad patiems jos iki sočiai atsigėrus. Tai savo rušies hipokrezija.

Laiku apsižiurėjo.

Dar gerai atsimename kaip karės metais umai pritruko beveik visko, o labiausia cukraus ir miltų. Niekas tada nė nepamanė,kad reikia pajieškot kur to viso trukimo šunelis pakastas. Vieton to detektivai sekiojo žmonelius, perkančius maistą, kad kas nenusipirktų kiek daugiau cukraus ar miltų, o jei koks pramonininkėlis kokį svarą kam daugiau pardavė, tam ir durys uždaryta, ir kitaip bauginta, neskaitant jau visokių bauginimų, kam maistą netaupo. Apart to mieros ir svoriai duota tik pusiau, vieton pilnumo, ir kainos užtai kupta be jokio pasigailėjimo!

Valdžia nė jos agenturos į tai atydos nekreipė, tik liepė viską taupyt. Gi žmoneliai skųstis nedrįso, ir net bijojo, kad neužsipelnius vokiečio vardą. Ir taip pamažėli priprasta. Pasibaigė karė, produktų Europon gabent jau nereikėjo, atsirado jų kiek daugiau, bet kainos už viską pasiliko plėšiamos su kraujais ir iki šiai dienai. Ir nors nuo pat pradžių buvo aiškus spėkuliantų darbas, plėšimas žmonių, pasinaudojant pinigo vertės nupuolimu, tai vienok visur tylėta, ir tik štai organizacija "People Legislative Service", ima ir paskelbia "didelę naujieną", kad yra susivijęs duonos trustas, kuris begėdiškai žmones išnaudoja. Girdi, duona vieton 5c. parduodama po 9 centus, nors kviečiai pigesni per pusę tiek, kiek buvo karės metu.

PO MEDŽIU.

Malonus broliai ir sesers! Į šalį pažvelgus ir ausį pakreipus, kartais net ir juokas randasi, girdint ką tai to kio nepaprasto, umai išdygusio ir kaskart vis smagiau augančio ir besiplečiančio. O tai rezignavimo epidemija. Rezignavimas reiškia savo noru pasitraukimą, iš savo užimamos vietos. Toki rezignavimai, ar pasitraukimai visuomet buvo liuosnoriai. Kad iš šalies butų kas vertęs ką rezignuot, pasitraukt iš vietos, buvo didele retenybe, o anksčiau to ir visai nebuvo. Šiadien tas viskas stovi kitaip. Antai Francuzijoj jau nuo mėnesio laiko girdisi parlamente šauksmai priemerui: "Rezignuok iš vietos". Washingtone tik prieš kelias dienas nutilo šauksmai buvusiam laivyno ministeriui: "Rezignuok iš vietos", kada tas paklausė ir rezignavo. Dar neseniai Grekijoj irgi pasibaigė šauksmai karaliui: "Rezignuok iš savo vietos", kol ir tas paklausęs, rezignavo. Ir daugelyje kitų atsitikimų buvo toki pat šukavimai. Ant galo jau ir mųs tarpe toki šauksmai prasideda. Antai skaitome viename laikraštyje patarimą rezignuot vienos musų organizacijos sekretoriui.

Prisiklausant visiems tiems balsams ir prisižiurint užimamose vietose esančių žmonių darbams, matome aiškiai, kad pašaliniai žmonės geriau dalykus permato, geriau juos supranta, negu tie, kuriems anksčiau pasitikėta ir įstatyta juos valdymui mašinos, įtaisytos nuveikimui kokio nors darbo. Kada žmonės tokias ypatas rinko mašinos valdymui, jie beveik nežinojo ir patys ką reiškia reikalingai vietai statomas žmogus, ką jis turi veikt ir ką ne veikt, kaip leist ir kada neleist daugiau jiegos. Tada jie statė žmones ton vieton tik vien tam, kad užpildžius vietą, o kokios iš to pasekmės išeis, niekas ir manyt nemanė. Jie pradėjo šį tą manyt ir protaut, tik tada, kada pasirodė, kad tuščia vietą užkemšanti ypata paleido mašiną su kimuisi tik ant vietos, kurios judėjimas toliau nuo savęs niekam nejaučiamas.

Taip dedasi šiadien prie didelių organizacijų, nežiurint, ar jos vadintųsi valstybėmis, tautomis, ar pavienių žmonių mažais bureliais. Imdami męs jas nuo pačių didžiųjų ir baigdami pačiomis mažiausiomis, visur atrasime tą patį, visur patėmysime tą patį mašinų sukimąsi ant vietos, tik su tuom skirtumu, kad vienos vis dar sukasi, o kitos jų jau neišlaikydamos savo išgverimo, sutruko, ir savo šukėmis kam nors padarė nuostolius. Męs neprivalome tam prirodymų jieškot toli nuo savęs, nes juos atrasime pas save, namie, savo kolionijose, jei tik nueisime į paprastųjų draugijėlių susirinkimus, ir pataikysime tą laiką, kada ten renkama kokia komisija, ar valdyba. Męs ten aiškiai pamatysime, kaip žmonės nemoka protaut, nemoka suprast dalyką, nemoka niekame padėt svarbą ir nemoka nieką įvertint. Parsiėjus rinkimams yra labai paprastu daiktu niekam ne apsiimt į reikalingas vietas, o ypatingai tie, kurie turi šiokį-tokį supratimą dalykų, neprisileis jokiu budu prie jokios kandidaturos, statant vienatinį pasiaiškinimą "neturiu laiko". Mat, matykite, jie ne bent koki, jie turi svarbesnius užsiėmimus negu vadovavimas draugijai, dalyvavimas draugijos valdžioje. Jau tas vienas parodo, kad tokiems žmonėms nesvarbus draugijos gyvenimas, dėl jo ji gali kad ir šiadien pakrikt, jie neturi laiko į tai kreipt domą.

Kiti, kurie mažiau dalykus supranta, tie seka pirmuosius, lyg nenorėdami jiems apsileist, irgi "laiko neturi". Ir taip pirmininkas keliomis eilėmis visus susirinkusius perprašinėja, kad kas apsiimtų. Ir ant galo pasiseka vieną kitą priprašyt, kad užimtų vietą, be jokios atodairos, ar tie žmonės tinka jiems skiriamoms vietoms, ar ne. Ir tokiu budu užkemšama tuščios vietos, tik tam, kad jos tuščios nebutų. O kokios pasekmės iš to? Persitikrint labai lengva dirstelėjus į musų organizacijų, į musų draugijų gyvenimą, ir šiek-tiek prisižiurėjus kaip ten mašinos sukasi. Sukasi jos taip, kad bile tik ne stovi, bet ir iš vietos nesijudina, tik riokso taip, kad nieką ne patraukia, nieką nepaveža.

Pasidėkavojant to netikusiui apsileidimo įsigyvenimui, viskas smilksta lyg tas žalias pagalys ant ugnies užmestas. Jokio gyvumo, jokio entuziazmo, jokio progreso, jokio tobulinimosi, įsigyvenimo, kad kaskart įgyt naujas spėkas, kad kaskart užimt savo egzistavimu daugiau vietos, kad patraukus prie savęs daugiau žmonių—nėra budo. Tokiais tik prašymais išrinktos komisijos ir valdybos nesuranda budo tam viskam, nes tai yra augščiau jų kompeticijos, augščiau jų galės, kuriai pasiduodant, vieni kitus nesusivaiko, vieni su kitais nesusitaria; bėgioja, vienas kito nesuranda, trempia ant vietos ir viskas taip trinasi iš dienos į dieną, ir tam pasidėkavojant, šiadien girdime dejavimus: Kas čia darosi, kas čia bus, kodėl taip, kodėl ne kitaip? Ir kuomet randasi pašaliuose toki dejavimai, tikėkime šių dienų įvykiams, kad prisieina pašaliuose žmonėms imt šukaut: "Rezignuokit iš vietos!"

Je. Rezignuokit dar nereiškia, kad jau bus viskas gerai likus tuščiai vietai, turbut tik tam, kad vėl butų proga prašinėt pas vieną ir pas kitą: Susimildamas, apsiimk užimt tuščia vietą... Ir vėl taip kitą priprašius, kad tuščią vietą užkimšus, ir vėl tokios pačios pasekmės. Męs tai matome iš galingųjų valstybių valdžių, kur lygini kaip ir musų draugijose, kelias eiles reikia pereit prašinėjant, kad kas apsiimtų valdžion. Atsiranda vienas kitas, bet ir ten tokis pat tik tuščios vietos užkimšimas, ir iš to nesulaukimas pageidaujamų pasekmių. Pas mus daug kenkia gyvumo plėtimuisi gabesniųjų žmonių paprotis "neturėt laiko", kurį jiems pavaduoja puikybė. Toki žmonės šiadien turi laiko tik plaukų trumpam kirpimui, veido pelenais baltimui, akinių taikymui, ir išdidžiam šnairavimui į kitus, žiurint iš labai augštai, lyg į kokias sušlavas. Męs tokių rasime visur šiadien, kurie tik zubą moka patempę žiurėt skersai į už save mažesnį, ar bent tuos, kuriuos sprendžia mažesniais esant. Cigaretai pas juos, saldainiai, plonos pančiakos, gilios dekoltės, auksuoti akiniai ir kiti niekniekiai statoma augščiausia, nes jų supratimu tas viskas reikalinga "puikiem" žmonėms. O nesupranta jie, kad puikybę besivaikant save pasistato paikybėje, nes tuomi pasirodo neturinti supratimo, neturinti gabumo kasdieniniame gyvenime.

Žmogus.

LIETUVIAI AMERIKOJ

ŠO. BOSTON, MASS.

Lietuvos nepriklausomybės šventė.

Amerikos Lieuvių Tautinės Sandaros vyrų 7 ir moterių 78 kuopos, Vasario 17 dienos vakare surengė paminėjimą Lietuvos nepriklausomybės šešių metų sukaktuvių šventės paminėjimą, kuris įvyko Lietuvių Labdarystės salėje, koncertu ir prakalbomis. Publikos prisirinko 6—7 šimtai; buvo pilnutė salė taip, kad keli desėtkai žmonių turėjo stovėt, nes truko sėdynių. Vakaro tvarką vedė ponas Nauburis.

Šį istorišką lietuvių tautos vakarą atidarė Gedimino orkestra, vedama Frano Kriaučiuno, dereguojant M. Petrauskui, sugriežiant "Lietuva, Tėvyne musų", publikai pritariant žodžiais, paskui po įžanginės Naubūrio prakalbos, Gedimino orkestra, vedama Kriaučiuno, išpildė operturą "Poet and Peasant". Paskui sekė prakalba "Sandaros" redaktoriaus Šliakio.

Prakalbos ir rezoliucijos.

Toliaus kalbėjo Nadas Rastenis. Jis kalbėjo apie Lietuvos prisikėlimą, apie lietuvystės atbudimo apaštalus: dr. Basanavičių, dr. Kudirką, dr. Šliupą ir kitus. Po šių prakalbų orkestra išpildė tris muzikališkus tvarinius ir išėjo su prakalba ponas Ivaškevičius, kuris kalbėjo apie Lietuvos karžygių pralietą kraują už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, ir ramybę. Kalbėtojas paprašė publikos išreikšt gailos pagarbą tiems karžygiams. Ištarus paskutinius žodžius, publika viena sekunda sustojo ir valandėlei nulenkė savo galvas.

Toliaus ponas Ivaškevičius kalbėjo apie A.L.T.S. ir apie Amerikos lietuvių privalumus link Lietuvos ir Suvienytų Valstijų rėdo. Jis perskaitė dvi rezoliucijas, kaip ir išsireiškimus: pirmą link Vilniaus atvadavimo, antrą dėl Suvienytų Valstijų valdžios pasiryžimo dar labiau susiaurint ateivystę. Pirmoje rezoliucijoje pažymima, kad Lietuvos valdžia perdaug nusileidžia lenkams, ir patariama jieškot kelių, kad Vilnių greičiau atvadavus. Antroje rezoliucijoje išreiškiama kaipir protestas prieš Suvienytų Valstijų valdžią, dėl siekimo prie galutino susiaurinimo lietuvių ateivystės. Ten pat pažymima, kad lietuviai ateiviai tapę piliečiais, arba ir šiaip ramiais gyventojais, yra ištikimi šaliai ir valdžiai, iš ko šalis turi vosokeriopą iš lietuvių naudą. Abi rezoliucijos vienbalsiai priimtos.

Toliasnė programo dalis.

Po prakalbų ir rezoliucijų prasidėjo solistų dainos. Dainas ir muziką vadovavo kompozitorius M. Petrauskas. Jonas Bulskis išpildė solo "Atėjo žiemelė". Andrius Zinkevičius solo "Naujoje gadynėje". Zuzana Neviackienė solo "Jurių bangos". Duetą "Rudens melodija" išpildė Bulskis ir Zinkevičius. Bulskis sudainavo solo "Kaitink šviesi saulele" ir tulas orkestros naris išpildė smuikos solo "Ave Maria". Gabijos vyrų horas sudainavo "Švinta Tėvynė".

Šis lietuvių istoriškas vakaras, užsibaigė taip kaip ir prasidėjo, Gedimino orkestrai griežiant, Kriaučiunui vadovaujant ir kompozitoriui M. Petrauskui deriguojant, Lietuvos himnu "Lietuva, Tėvyne musų, tu didvyrių žeme!". Aukų susirinkusi publika sudėjo politiškam iždui $58,29.

Muzikos mokintojų, kaip kompozitoriaus su solistais, ir p. Kriaučiuno vedamos orkestros dalyvavimas tokiuose susirinkimuose, yra didei kulturiškas darbas. Toki muzikališki vieši parengimai, pritraukia ir musų "amerikonizuojantį" jaunimą, ir tą visuomenės dalį, kuri nuo tokių viešų pas lietuvius susirinkimų yra pratusi šalintis.

Panašus vakarai kitose vietose.

Tą pačią dieną, net ir tuom patim laiku, patentuoti katalikai turėjo dėlei to paties Lietuvos nepriklausomybės šešių metų sukaktuvių paminėjimo vakarą po bažnyčia, kur įvyko koncertas ir prakalbos. Ten publikos susirinko 2—3 šimtai. Keleivininkai tuom patim laiku turėjo prakalbas šventoje Jono metodistų bažnyčioje. Pas šiuos publikos susirinko vos apie šimtas. Tautininkai publikos turėjo 6—7 šimtus.

Šiuosmet ir lietuviai radikalai, arba komunistai, tą pačią dieną, po pietų, turėjo susirinkimą paminėjimui Lietuvos nepriklausomybės šešių metų sukaktuvių. Pas juos publikos susirinko 3—4 šimtai žmonių.

Reporteris.

LOWELL, MASS.

Žudysta lietuvių namuose.

Namuose Vinco Kmenlickio atsitiko baisi žmogžudysta, kurios auka krito pats Kmenlickas. Kaip viskas įvyko, niekas negali pasakyt, nes nėra liudininkų. Pats dalykas aiškinasi taip: Pas Kmelnicki atvažiavo į svečius iš Peperell, Mass. Franas Vilčinskas. Virtuvėje jiedu kalbėjosi ir turbut turėjo ką išsigert. Kmenlickio moteris gulėjo kitame kambaryje sirgdama, ir tulą laiką buvo užsnudus. Prabudus ji virtuvėje išgirdo nepaprastą gargaliavimą. Kiek galėdama atsikėlė ir nuėjus virtuvėn rado ant stalo apsikniaubusį savo vyrą, aplink jį lataką kraujo. Kalbinant ir negaunant atsakymo, ji kiek galėdama pasikvietė kaimynę, paskui pašaukta policija ir daktaras, bet buvo pervėlu, nes daktaras kol atvyko, nelaimingas Kmenlickas pabaigė gyvenimą. Apžiurėjus atrasta baisi žaizda skersai gerklę iš kairės pusės. Kmenlickas priklausė prie švento Jurgio draugijos, kurios rupesčiu tapo palaidotas su bažnytinėmis apeigomis.

Nužiurėtas žmogžudis.

Darant tyrinėjimą, Antanina Vilkinienė papasakojo mačius nuo Kmenlickio namų bėgant su dideliu peiliu rankoj vyriškį. Jos papasakojimais sekant sulyg drabužių ir visos išveizdos, nuožiura puolė ant viešėjusio pas nužudytąjį, Frano Vilžinsko. Policija nuvykusi į Peperell, Vilčinską atrado miegant dar neišsiblaiviusį ir parsigabeno jį į Lowellį, kur jis be jokio užstato uždarytas kalėjiman iki 3 d. Kovo.

Vilčinskas menkai kalba angliškai ir negali nieko paaiškint apie atsitikusią žudystą. Kiek gali, pasakoja, kad jis buvęs labai girtas ir nieko ne atsimena kaip iš nužudytotojo namų išėjo ir parkeliavo namo. Bet ginasi, kad jis nėra rankos pridėjęs prie žudystos, ir tikrina, kad jis tame nekaltas. Nuvesta jį žudystos vieton, bet ir ten nieko ne išgauta tokio, kas jį parodytų žudystą papildžius.

Iš "Lowell Sun".

NEWARK, N. J.

Newarko naujienos.

Labai iškilmingai praleidome 16 dieną Vasario, kaipo šventę Lietuvos nepriklausomybės dienos. Turėjome apsčiai kalbėtojų, kaip Strimaitis iš Brooklyno ir vietiniai advokatai: Matulevičius ir Navakauskas. Atsilankė ir ukrainų komitetas, kuris įtęikė geriausius linkėjimus lietuvių tautai ir išreiškė lietuviams pilną pasitikėjimą. Buvo rinkta aukos Vilniečių išsivadavimui, surinkta 98 doliariai ir trįs centai. Aukos bus pasiųsta į Vilnių. Žodžiu sakant, viskas gerai pavyko.

Nemalonumai iškilmes rengiant.

Bet kol tas viskas įvyko, rengėjams reikėjo sutikt nemalonumus. Pirmiausia parsiėjo užkviest horus dalyvaut iškilmėse. Komitetui nuėjus pakviest šv. Cecilijos horą, ten viešpataujantis Š-Pelis greitai atrėžė, kad horas 16 Vasario ne dalyvaus, nes turi koncertą 17 Vasario, tai nenori iš anksto nuvargt. Aišku buvo, kad toks atsakymas buvo iš anksto sugalvotas, nes tokį pasiteisinimą P. A. Š-pelis išrėžė kaip iš rašto, net nieko nesiklausęs pas savo horistus. Teisybė, hore yra betvarkė, nes ten nė pirmininko, nė jokios valdybos nėra, tik viešpatauja atkeliavęs Špelis. Na, tiek to.

Dalyvauja Varpo horas.

Komitetui nuėjus prie Varpo horo ir paprašius dalyvaut 16 dienos Vasario iškilmėse, tas be jokių išsikalbėjimų, su mielu noru sutiko išpildyt jam paskirtą programo dalį. Atėjo vakaras. Susirinko publika. Nugi žiurime, kad ir šventos Cecilijos horas atsilankė į iškilmes. Na, kaip jau čia bus? Vakaro vedėjas pakvietė jį pirmiausia pagiedot Suvienytų Valstijų himną. Sudainavo himną ir dar vieną dainelę, kuri išėjo gana silpnai, ir paskui horo vedėjas Š—pelis atsistojęs paaiškino, kad daugiau ne dainuos, ir publiką paprašė atsilankyt į jų koncertą rytojaus sulaukus.

Varpo horas sudainavo kelias dainas ir ant galo Lietuvos himną. Varpo horas vertas pagyrimo už gražų dainavimą, gi newarkiečiams lietuviams yra privalumu viskuom šį horą remt. Valio Varpo horas!

Šv. Cecilijos horo koncertas.

Rytojaus sulaukus įvyko šventos Cecilijos horo koncertas. Buvo sakyta, kad tokio koncerto dar niekas negirdėjo. Ir teisybė. Buvo tai tikra makaroniada, nes beveik visą vakarą tik itališkai dainuota. Nesuprantamas daiktas, kodėl lietuviai, lietuvių susirinkimuose, vieton dainuot savas dainas, makaronais puošiasi. Oj lailas, jau laikas, susiprast, kad vėliaus nereiktų graudintis, kaip ir dabar, pusėje programo dalis pablikos išėjo iš salės. Gali pasitaikyt, kad tokiuose koncertuose parsieis kada pasilikt tik vieniems rengėjams.

Koncerte buvęs.

FRESNO, CALIFORNIA.

Kelios žinios iš tolimų vakarų.

Fresne lietuvių gyvena tik dvi šeimynos. Miestas dailus, su dailiai ištaisytomis gatvėmis. Mieste kalnų nėra, o apie miestą ukės, kuriose auginama vynuogės, kurios džiovinamos į "razinkas". Kelios jų džiovintuvės ir pakavimo daržinės yra Fresne, bet didžiausios tai Sun Maide.

Šiaip fabrikų didelių čia nėra, tik keli fabrikėliai, kaip lentų pjovyklos, įdų ir kitokių mažų fabrikėlių yra keli.

Šią žiemą čia yra labai daug žmonių be darbo. Darbininkai čia nepastovūs; atkeliauja iš kur, ir vėl iškeliauja. Praėjusioj vasaroj aš pats dirbau razinkų džiovykloj, tai gerai prisižiurėjau, kaip kiekvieną dieną žmonės desėtkais mainėsi, atkeliaudami iš kitų valstijų.

Oras šią žiemą čia gana vėsus, nes rytais termometras rodo 30-40 laipsnių augščiau žero, o Sausio mėnesyje vieną rytą mačiau buvo tik 23 laipsniai. Žmonės kalba, kad pirmiaus čia tokių šalčių nebuvo. Sniego šią žiemą nebuvo, bet buvo didelės šalnos. Lytaus, nuo Liepos iki Vasario mėnesiui buvo tik septynis sykius. Dienomis šilumos didelės buvo: vidurdieniais žmonės vienmarškiniai vaikščioja, nes temperatura siekė 60—70 augščiau zero.

K. Stepulis.

APIE ĮVAIRIUS DAIKTUS

Kaip karščio judėjimas persimaino į garo judėjimą.

Kada vanduo įkaista iki tam laipsniui, kuris vandenį paverčia į karštą garą, nežiurint kaip daug vanduo yra kaitinamas, vistiek jis nebuna karštesnis. Jis tik persimaino į karštą garą, kuris nekarštesnis už karštą vandenį. Įkaitintas vanduo gauna tas ypatybes judėjimo, kurios paskirsto vandenį į garą. Karštis, kuris yra duotas tolesniam vandens kaitinimui, nepražįsta, bet persimaino į judėjimą, kurį Lordas Kelvin pirmas ištyrė. Kitas svarbus klausimas yra tai specifikuotas karštis, kuris svarbu mums suprast. Paimkime męs vandenio ir kito kokio nors daikto, tik ne hidrogeniško gazo. Tegul vanduo ar kitas koks daiktas buna vienokios temperaturos, ir priduokime vienodą šilumą tiems daiktams, kad persitikrint, kuris iš jų greičiau įšils. Męs persitikrinsime, kad kitas koks nors daiktas, bet ne vanduo, greičiau peršils, greičiau užkais, negu vanduo. Vanduo mums prisieis ilgiau kaitint, kol męs galėsime jį taip užkaitint, kaip ir kitą kokį daiktą. Vanduo reikalauja daugiau kaitros, kol sušįla, negu koks kitas daiktas, išėmus hidrogeno gazą. Kiekvienas daiktas skirtingai ima laiką įšilt, todėl mokslo žmonės sumanė kiekvienam daiktui duot specifikuotą paskirtą šilumą.

Kodėl daiktai nevisi lygiai kaista.

Hemikai surado ypatingas tiesas, kodėl nevisi daiktai lygiai įšįla, kodėl vienas reikia ilgiau kaitint, negu kitas. Panašiai yra ir tarpinime metalų. Plienas, varis ir kiti metalai, ima skirtingą daugumą šilumos juos įkaitint. Visas tas skirtumas yra tame, kad kiekvieno daikto atomai yra subudavoti kitaip. Daiktai, turinti didesnius ir sunkesnius atomus, tokių atomų bus mažiau paskirtame didume daikto, negu kitame daikte, kurio atomai yra smulkesni ir lengvesni. Kuom didesni atomai yra kokio nors daikto, tuom greičiau jis galima įšildyt; kuo smulkesni ir lengvesni yra atomai kokio nors daikto, tuom ilgiau reikia juos kaitint, kol jie įšįla.

Kodėl arbata buna ilgai karšta.

Vanduo yra žinomas, kaipo daiktas, imantis ilgiausį laiką sušildyt, bet jis ir buna šiltas ilgesnį laiką. Jeigu žmonės vartotų kitą kokį daiktą vietoje vandens arbatai, arba atšildymui ligonio lovos, tai atrastų, kad kiti daiktai daug greičiau atvėsta negu vanduo. Kada męs pradedame šildyt šaltą vandenį, tai atrandame, jog vanduo sušildyt ima daugiau laiko, negu kokis kitas daiktas. Tas mums duoda suprast kaip svarbiu yra vanduo ant musų žemės kamuolio. Didelės vandens jurės sutraukia į save neapsakomą galybę karščio vasaros metu ir sutaupina tą karštį savo milžiniškame padėjime; užėjus žiemai, jurės duoda labai daug šilumos iš savo aruodo, ir perdirba šaltą orą, padaro jį šiltesniu, ir tik taip musų žiemos pasidaro minkštesnės, gyvenimui patogesnės. Vasaros metu, jurės taipat neapsakomai daug gero duoda, sutraukdamos į save labai daug šilumos, kuri, jei nebutų vandens sunaudota, taip pripildytų žemę, kad priverstų jos paviršį virst į gazus.

Žinojimas karščio tiesų yra svarbiu kiekvienam žmogui.

Gal nėra kito taip svarbaus mokslo, kaip šis mokslas, apie žinojimą šilumos ypatybių, kaip šilumą priverst prie darbo, kuri suka ratus milžiniškų fabrikų, tveria įvairias mašinas, kurios vėl dirba žmogui ir gamina jo gyvenimo reikmenis. Mokėjimas šilumą suprast, sutaupyt, naudotis, neša žmonijai daug naudos ir gerina jos gyvenimą. Nėra tokio mokslo, kuris nesiremtų žiniomis oro karščio ir šalčio permainos, kurios ką nors pasaulyje gamina ir niekas veltui nenueina. Senų amžių mokslo žmonės tik pranašavo apie galybę šio mokslo, bet devynioliktame amžiuje, radosi du garbingi žmonės, vienas garsus vokietis, kitas garsus anglas, Lordas Kalvin, kurie atrakino neapsakomus aruodus gamtos paslėptų žinių apie karštį, šaltį, permainas jų į įvairius daktus pasaulyje, ir darbą, kurį tos permainos gali nuveikt. Mokslo žmonės atrado, kad šiluma nėra toks daiktas, kaip suolas, pečius, ar kiti matomi daiktai, bet yra tam tikras judėjimas, kuris gali persimainyt į kitus daiktus, ir taip gamtoje nieko nėra, kas pražįsta ir išnyksta, viskas kas iš musų akių išnyksta ugnyje, ar hemiškose permainose, viskas tik persimaino į kokią kitą formą, arba pavirsta į kokį nors judėjimą, bet niekas nepražįsta. Viskas gamtos yra sutaupinta, nors daiktai prieš mus persimaino į kitas formas, bet iš jų vėl tveriasi kiti daiktai. Gaila, kad męs negalime sekt toliaus to mokslo ypatybių, ir įsigilint ir pažint jį daugiau.

Balso vilnys.

Kada męs kalbame apie šviesą, mums tuojaus pasirodo, kad negana to, kad šviesa randasi išlaukėje musų kuno, bet prie to męs dar turime turėt ir savo akis, kad tą šviesą galėtume matyt. Mokslas sako, jog visa gamta yra tamsybėje, jeigu nebutų akies, kuri matytų. taip pat ir tyluma amžinai gyvuotų gamtoje, jeigu nebutų ausies, kuri išgirstų balsą. Dabar męs mėgstame tyrinėt, tą, kas išduoda balsą, kurį męs girdime su pagelba musų ausų. Balsas, kurį męs girdime, nėra balsu kol musų ausys negirdi: yra tik vilnis, judėjimas, panašus į šviesos judėjimą, bet daug skirtingas. Bile koks daiktas, kuris perleidžia arba neša balso vilnis per save, vadinasi tarpininku. Balso vilnys skiriasi tuom nuo šviesos judėjimo, kad jos eina ir per medegą, netik per orą. Mokslo žmonės ištyrę dalykus, sako, kad balsas gali tik ten eit, kur yra medega, priimanti orą, nes ir ore yra medega gazų. Balsas negali pereit eterų, kur oro nėra. Męs nieko negalėtume girdėt kas darosi ant saulės arba mėnulio, nes erdvėse tarp planetų yra tik eteras, nėra oro.

Nemuno Sunus.

H. G. Wells'o kosmopolitizmas.

H. G. Wells, pagarsėjęs anglų rašytojas, istorikas, laikraštininkas, politikas ir pasiuntinis Anglijos parlamentan, nuo darbininkų partijos, neseniai išreiškė savo mintis, ir tuomi apibudino savo projektuojamą internacionalizmą, ar bent išaiškino, koks internacionalizmas privalo but. Apart ko kito ponas Wells sako:

Kaip reikia suprast internacionalizmą, ir kas yra internacionalizmas, arba tarptautiškumas? Anaiptol tai nėra neapykanta viso to, kas yra sava. Internacionalizmas, sulyg Wellso, yra paguoda visų tautų, o savosios paguoda didžiausia. Wells savo kalboje aiškina, kad "Cosmopolis" yra viso pasaulio sostinė, o kosmopolitas, toks žmogus, kuris yra geru piliečiu kiekvienos valstybės, kurioje gyvena, yra pasaulį guodojantis žmogus. Tas viskas gali but internacionalizmu. Internacionalizmas, kokį šiadien žmonės didžiumoje supranta ir mėgina praktikuot, yra lyg tuščias maišas, kabantis ore, negalintis nė pakilt, nė nusileist. Vienatinis šių dienų tikrasis internacionalas yra oceano jurės už teritorijų rubežių. Nieko daugiau internacionališko, tarptautiško, pasaulyje nėra.

Pačto ženkleliai ir pinigai.

Sunku šiadieninėje gadynėje žmogui but kosmopolitui, o vienok nerasime ant žemės žmogaus, kuris nepageidautų turėt tik vienus ir tuos pačius pinigus visame pasaulyje. Tik spekuliantai ir muitininkai šiadien yra priešingais įvedimui pasaulyje vienų pinigų ir vienų pačto ženklų, nes tada užsidarytų jiems ypatiškas pelnas. Jei tautų lyga nenori užbaigt savo gyvenimą su gėda, turi stovėt užtai, kad jai butų atiduotas kalimas ir mainymas pinigų, bent vienos Europos valstybėms.

Šiadien keleiviai, keliaujanti Europos geležinkeliais, kasdien privalo skaitytis su nuostoliais tik dėl pinigų ir pačto ženklų, nes jų prasimanęs vienoje valstybėje, nespėja sunaudot, kol įvažiuoja kiton valstybėn. Šiadien Europoj kiekviena, net ir mažiausia valstybė, turi atskirą ekonomišką savo tvarką, neretai net ir pražutingą savo kaimyniškajai valstybei. Kiekvienas šimtas mylių ar tam panašiai, randame vis naują muito kamarą. Tos kamaros yra pragaištingomis visuomenei, naudingos tik keliems fabrikantams monopolistams, ir muitinyčių viršininkams. Toki padarai yra naudingi tik nežymiai žmonijos dalelei, su didžiausiais nuostoliais pasaulio harmonijai. Tie pertvarai muito tvoromis, yra tikriausia kvailybe tuom labiau, kad jie vienas nuo kito yra skirtingi savo veikime ir praktikoje. Iš Anglijos nukeliavus Francuzijon, česnakais prasmirdęs muitininkas, knisis tavo kišeniuose ir našuliuose, jieškodamas tabako ir degtukų. Muitininkai sulaužys tavo skrynių užraktus ir išsiimt kas jam geriausia patinka, kada nukeliausi į Italiją. Į Dover nukeliavus, muitininkai net tavo knygas skaitys, kad persitikrint, ar jų įtalpa jiems patinka. Nukeliavus į New Yorką, tave pasitiks laukinių akyvumas. Yra tai kas panašaus tarp civilizacijos ir barbarystės žmogėdžių, kepančių svetimautį jurininką. Nors New Yorkas gali but tau mielas, tai vienok apie tai turėsi užmiršt, kuomet pamatysi muitininko storą ranką vartant tavo baltinius, kaszinko jieškant.

Muito padarai yra nepatogumu dėlto, kad męs negyvename kosmopolyje. Jie aiškiai mums rodo, kad pasaulis tik lyg silpnutė lupyna kabo ties duobe pragaištingos karės. Netikiu, kad bent koks internacionalizmas, arba kad ir šiadieninė tautų lygą, užgirtų šiadieninę sistemą, vartojant kiekvienai valstybei atskirus pinigus ir muitinyčias prie rubežių, prigrustas valdininkais, apsiginklavusiais eilėmis antspaudų sužymėjimui pašportų, leidžiančių tik saujalei žmonijos traukt sau naudą per muito koštuvą, neprileidžiant prie mųs, mųs pačių nuosavybę, skiriant vien mums atsakomybę už jų darbus—nepaliekant mums vilties, kad kada nors pasaulyje gimtų amžina taika ir ramybė.

Tautų kooperacija.

Aš stoviu už pasaulinę kontrolę pramonėje, pirklyboje ir komunikacijoje, už vienus visame pasaulyje pinigus ir konfederaciją visos žmonijos. Aš stoviu už pasaulį, niekados už tautų lygą. To pasaulio sostinė bus "Cosmopolis", arba visi miestai, ant žemės kamuolio. Ir aš numirčia, jeigu mane nuo to kas atskirtų. Kada numirsiu aš atskirtas nuo pasaulio, nuo mano "Cosmopolis", busiu gyvenęs tik pasaulio urve, jo viename kampelyje, kuris skirtas šios gadynės žmonijos. Pasaulis yra lyg patiesalas, susiutas iš mažų sklypelių audimo, įvairaus didumo, vadinamų atskiromis valstybėmis; tuos sklypelius kiekvienas iš mųs audė, ir nuo to niekas iš mųs negali atsiskirt. Tas yra todėl, kad žmonės nesistengia gautis į platųjį pasaulį. Taip pat ir aš.

Bet ateis gadynė, kurioje muitinyčios ir muitininkai bus tokia retenybe, kokia šiadien yra pasirodymas piratų Susexe, o pašportus bus galima matyt tik muzėjuose, greta aziatų dievaičių, greta inkvizicijos įrankių, ir kitų liekanų iš burtų ir žmonijos nežinystės gadynių.

Nelaimės ant geležinkelių ir jų priežastys.

Geležinkelio keliauninkai lenktiniuoja su ovacija. Šimtai eina į kapus, tukstančiai keliauninkų tampa sužeistais. Išnaudoja visuomenę.

Pastaruoju laiku Suv. Valstijose geležinkeliais kelionė veik pasiekė prieškariškos avacijos kelionių rekordą. Šiadien keleivis Suv. Valstijų geležinkelių į kelias valandas nuvažiuoja šimtus mylių, bet tankiai keleiviai, keliaudami greitaisiais trukiais, nukeliauja į kapus, arba tampa ubagais—sužeisti. Veik kas metai tukstančiai žmonių tampa sužeistais ir užmuštais. Kitados buvo manyta, kad tokios nelaimės daugiausia atsitinka iš priežasties trukių greito bėgimo, tad Inter State Commerce Commission, nustatė aprubežiavimą trukių bėgimui, nustatant tam tikrą mylių skačių, butent "Maximum speed" nuo 40 iki 60 mylių per valandą, idant išvengus šias mirtinas nelaimes. Bet klaidingas manymas, kad trukio greitas bėgimas yra priežasčia šių nelaimių.

Prieš dvidešimts metų Vokietijoj buvo padaryta išbandymas kiek trukis gali bėgt mylių per valandą. Šį bandymą padarė ant militariško geležinkelio, einančio tarpe Berlyno ir Zeossen'o elektros jiega varomas trukis su trylika vagonų; iš karto buvo pasiekta 100 mylių ir vėliaus net iki 130 mylių per valandą. Tai stebėtinai pašėlęs greitumas! Suvienytose Valstijose ant didesnių geležinkelių yra sistema elektros trukiai naudojami, ir keliauja nuo 60 iki 80 mylių per valandą (žinoma, tam tikrose vietose, kur yra tiesi kelio linija). Gariniai trukiai taipgi gana greitai gali bėgt, bet jau ne taip greitai kaip elektrikiniai. Garo jiegos trukiai pasiekia iki 75 mylių per valandą, bet tai reikia tiesios linijos ir gero konstruktyviško "solid" geležinkelio tokiam trukiui darančiam 75 mylias į valandą. Paprastai pasažierių trukiai minimum speed (vidutiniško greitumo) padaro 55—60 mylių per valandą, bet ir taip nelaimingų atsitikmų yra gana daug, nes tokiu greitumu keliaujant, tankiai trukiai nušoka — nuriedi nuo bėgių.

Kodėl nelaimės randasi.

Dabar kįla klausimas, ar ištikrųjų nelaimės paeina nuo trukio greito bėgimo? Kaip tik priešingai, ne. Trukiai Europoj, ypač Vokietijoj, Anglijoj, keliauja gana greitai, bet tenai tokių nelaimių retenybė. Kodėl? Todėl, kad ten geležinkeliai konstruktyviški, ant stipraus pamato pastatyti ir geriau prižiurimi negu Suvienytose Valstijose, kur geležinkeliai, tiesiog sakant, pastatyti ant puvėsių pamato. Retai kur rasime Suv. Valstijose geležinkelį, kuris turėtų atsakančią lovą, iškeltą į augštį, su tvirtomis bėgėmis, nuolat sausą; tankiausiai bėgės laikoma metų metus, patsai pamatas supuvęs, nuolat šlapumoje stovi, žodžiu sakant, visa konstrukcija ir prižiurėjimas geležinkelio daug kuomi skiriasi nuo Europos geležinkelių. Kodėl taip yra? Todėl, kad Suv. Valstijose geležinkeliai yra privatiškų žmonių rankose, operuojami su tikslu, kad padarius daugiau pelno iš transportacijos pramonės, o mažiausia išlaidų. Europoj geležinkeliai yra valstybės, ten kitaip žiurima į geležinkelių operavimą, atsižiurint į saugumą ir transportą nepaisant ant didelių uždarbių. Suv. Valstijose geležinkelių magnatai dėl savo agitacijos labo, prieš einamą propagandą nacionalizuot, t.y. paimt geležinkelius į valdžios kontrolę, prikaišioja visuomenei ir valdžiai, kad buk tai valdžia negalės operuot geležinkelius taip kaip privatiškos kompanijos operuoja, valdžia jau, girdi, laike karės padarė eksperementą — išbandymą, ir gavo $500,000,000 dificito. Tas tiesa, bet tai ne deficitas, tik išleista suma pinigų pataisymui visos geležinkelių mašinerijos, darbininkų algų pakėlimui, aišku kaip diena. Geležinkelių magnatai ilgai dejavo, kad tik atgavus į savo kontrole transportacijos pramone —geležinkelius, jie nepasitenkino šeštu nuošimčiu ant jų įvesdinto kapitalo, už ką valstybė jiems atmokėjo. Je gerai žinojo, kad valstybei kontroliuojant per kelis metus, išsilygins gautas deficitas, ir dar sumažins lėšas už transportacijos patarnavimą bus pelno valstybei atmokėjus stock-holderiams šeštą nuošimtį ant įvesdinto kapitalo, todėl jie varėsi perimt iš valdžios kontrolės transportaciją — geležinkelius į savo rankas, ką pagaliaus ir atsiekė—valdžia sugražino geležinkelius kompanijoms, kurios dabar vėl plėšia visuomenę augštomis kainomis už transportaciją, ir operuoja geležinkelius po senovei, sugriuvime, vėl kas metai tukstančiai įvairių nelaimių, žudymas-sužeidimas keleivių.

Nelaimių atsitikimo priežastys.

Kaip jau minėjau, kad trukių nuriedėjimas paeina ne nuo greito bėgimo, bet tankiausia nuo blogos geležinkelio padėties—netvirtumo. Trukis, eidamas apie 60 mylių per valandą, padaro baisai didelę jiegą bei spaudimą į kelio lovą ir bėges, o kadangi nėra tvirtumo atlaikyt tokį spaudimą bei bėgių skėtimą, ypatingai bėgių pasisukime, tuomet bile mažam bėgės pasidavimui nukrypimui, trukis nuriedi išplėšdamas bėges. Tas pat pasitaiko ir su pervažos sunkiais trukiais (freights).

Yra ir kitos priežastys nelaimių, kaip tai trukių susibėgimas, arba pasivijimas vienas kito. Šitokiuose atsitikimuose, suprantama, kaltė nėra vien kampanijos, kartais gali but tame kaltas inžinierius, telegrafo operatorius, arba "train dispatcher", ypatingai atsitikime, kuomet kelios trukio dalys (sections)eina viena paskui kitą 10 ir kartas 5 minutų laiko atstume, lengvai galima užbėgt antrajam ant pirma einančio, ypač miglotame oro laike, arba nepermatant signalą, kuris automatiškai kontroliuoja trukius, kitaip sakant, yra ženklu, nurodančiu kaip toli pirmasis trukis eina. Bet kur yra automatiška signalų sistema ten tokių užbėgimo trukių, vienas ant kito, yra retenybė, tai tik jau atsitikime tokiame, kuomet sekantis trukis pereina signalo rubežių, t. y. inžinerius nežiurėjo kas prieš jo akis stovi.

Bet paimkime tuos geležinkelius, kur nėra automatiškų signalų teritorijos, tenai jau telegrafistas,ir "Dispatcher" kontroliuoja panašių trukių ėjimą. Telegrafistas negavęs žinios pirmojo trukio pasiekimo artimiausią telegrafo stotį, neprivalo sekančiam trukiui duot saugumo signalą, nežiurint kaip seniai pirmasis trukis yra išėjęs iš jo stoties, pasielgus kaip tik priešingai, žinoma, tuomet jau neišvengtina nelaimė. Kontroliavimas trukių telegrafo įsakymu yra labai atsakomingas, ypatingai didelė atsakomybė ant telegrafisto galvos, nes jis turi kontroliuot trukius pagal train dispatcher's įsakymus, nežiurint į kurią pusę trukiai eina. Taigi šitokia systema operuojant trukių judėjimą, daugiausia nelaimių atsitinka, nes jeigu ne vienas kuris iš kontrolierių padaro klaidą, tai gal kitokia priežastis pasitaiko, todėl yra labai apsunkintas, suvaržytas, nespartus darbas, ir pavojingas. Bet kompanijos linkę praktikuot šią sistemą, nes daug pigiau atsieina. Bet galų gale, valdžia jau pradėjo griežtai reikalaut, kad visi geležinkeliai, dėl saugumo, įrengtų automatiškų signalų sistemą, kad iki 1928 metų kiekvienas geležinkelis privalo turėt automatiškų signalų teritoriją, ir tuomi jeigu nepanaikint tas visas nelaimes, tai nors jas sumažint iki augšto laipsnio. Šis valdžios parėdymas kainuos geležinkelių komp. arti $50,000,000. Bet butų gerai, kad valdžia priverstų kompanijas užžiurėt abelnai visą konstruktyvišką geležinkelių stovį,tuomet Suvienytose Valstijose geležinkelių nelaimės susimažintų 95% ir trukių greitas bėgojimas butų galėje, saugus keliavimas žmonėms, žodžiu sakant, tuomet butų saugu trukiui eit bent kad ir šimtą mylių per valandą.

V. M. Č.

******

SIŲSKITE PINIGUS LIETUVON

——per——

AMERIKOS LIETUVIO AGENTURĄ.

******

Bolys Kadagutis.

"UŽ TĖVYNĘ"

Scena V.

(Tie patys be Kovalskio).

MAGDĖ (besiginčijant): Vaikučiai! Taip jį supykinote.... Jis mums visiems atkeršys (jaunimas šnekučiuojasi).

KAZYS: Motute! Gana bijot. Męs lietuviai, ir taip ilgai bijojome, drebėjome, ir lenkėmėsi prieš ponus—bajorus. Bet dabar jau nebijome. Lietuva jau liuosa. Savoji valdžia mus apgins nuo visokių pašlemėkų—bajorpalaikių (visas jaunimas sušunka): Lai gyvuoja Lietuvos republika! Lai gyvuoja!!! (jaunimas dainuoja):

Bajoras Kovalskis Onutės norėjo
Ir linksmas per laukus pas ją atjojo....
Ha-ha-ha-ha! Ha-ha-ha-ha-ha!..
Ir linksmas per laukus pas ją atjojo.
Bet vargšui jaunikiui visai nepavyko....
Onutė atsakė, ir jis nesupyko.
Onutė atsakė, ir jis net supyko,
Ha-ha-ha-ha! Ha-ha-ha-ha!
Onutė, paukštutė, myli Jonelį,
Ir jam pažadėjo savo rankelę....
Ha-ha-ha-ha! Ha-ha-ha-ha-ha!...
Ir jam pažadėjo savo rankelę.
Jonelis Onutės bajorui neduos,
Už ją jis kentės, už ją jis kovos....
Ha-ha-ha-ha! Ha-ha-ha-ha!
Už ją jis kentės, už ją jis kovos.

(sudainavę, visi juokauja).

I VAIKINAS: Na, kad čia dabar pašokt, kol sutems! Ryt nedėldienis, dirbt nereiks keltis.

VISI: Pašokt! Pašokt!....

I VAIKINAS: Kazy, atsinešk čia savo smuiką ir užgriežk mums (merginos džiaugiasi).

KAZYS: Užgriežt, sakai?! Aš kaszinkodėl tingiu. Aš duošiu jums smuiką, patys sau užsigriežkit.

II VAIKINAS: Na, gerai! Jeigu mane merginos pamylės, aš užgriešiu.

VISOS MERGINOS: Gerai, gerai, męs pamylėsime!

KAZYS (paduoda smuiką): Štai tau, žiebk!

II VAIKINAS: Kaszino, ar stygos dalaikys (bando).

KAZYS: O, o! Dalaikys, nebijok!...

Scena VI.

(Tie patys, be Magdės. Magdė įeina vidun, jaunimas pašoka keliatą lietuviškų šokių).

I VAIKINAS. Na, jau užteks! Laikas skirstytis namon. Vakarienės.

VISI: Jau laikas! Eisime! (visi išeina).

Scena VII.

(Onutė, Jonas, Kazys ir Magdė.)

MAGDĖ: Užtrukote, ir vakarienė gali atšalt. Eikime vidun. Onute, vadink ir Joną.

JONAS: Ačiu, motute! Aš sugrįšiu namon.

KAZYS: Einame, Jonai! Nesididžiuok.

ONUTĖ: Kuomet aš tau liepiu, tai eisi, ar ne?

JONAS: Ne visuomet! (visi juokiasi, Magdė ir Kazys įeina stubon).

Scena VIII.

(Onutė ir Jonas).

JONAS (glausdamas Onutę prie savęs): Onute! Aš matau, kad tu taip kažinko nerimauji. Nebijok! Viskas bus gerai! Žinai, kad aš tave myliu ir niekam neatiduosiu.

ONUTĖ: Aš žinau! Bet tas Kovalskis man sugadino upą...

JONAS: Pamiršk apie tai! Jo grasinimai nieku nepamatuoti. Lai jisai ką pradeda (Onutė glaudžiasi). Žinai ką, Onute? Aš tau pasakysiu gerą naujieną. Mano turtingas dėdė sugrįžš iš Amerikos. Jis man rašė, kad kuomet aš susirasiu sau gražią merginą, ir ją vesiu, tai jis man vestuvių dovanoms ukę nupirks. Tuomet tai užgyvensime!....

ONUTĖ: Ak, kaip aš tuomet busiu laiminga! (abu bučiuojasi).....

JONAS (dainuoja, Onutę prisiglaudęs):

Nepamiršiu tos dienelės, kuomet tave sutikau,
Dainužėlę beniuniuojant, pas šaltinį sutikau,
Dainužėlę beniuniuojant, pas šaltinį sutikau,

Skaisti, linksma, kaip paukštutė manin žvilgterėjai,
Mano jauno bernužėlio, širdį užkerėjai—
Mano jauno bernužėlio, širdį užkerėjai.

Nepamiršiu vakarėlio, ant kalnelio, ten augštai,
Prisiglaudus prie širdelės, mano butie sutikai —
Prisiglaudus prie širdelės, mano butie sutikai.
(bučiuoja).

ONUTĖ: Bet mudu perilgai čia užtrukome. Juk jiedu musų laukia. Einame trumpai valandėlei.

JONAS: Gerai, einam valandėlei. Tik namiškiai gal manęs laukia?...

ONUTĖ (juokdamosi): O, jie žinos kur tu esi.

JONAS (juokdamasis): Aš neabejoju (įeina gričion).

Scena IX.

Temsta. Ant scenos tuščia. Tamsoje pasigirsta daina, kuri kaskart garsėja. Pagaliaus į sceną išeina senas, apiplyšęs, suvargęs senelis, lazda pasiremdamas. Eidamas dainuoja:

Kelionė ilga, kelionė varginga
Ir dar nematyt visai pabaigos.
Platųs laukai, girios klaidingos,
Kur man šiąnakt reikės apsistot—
Gal tamsioj girelėj šakota eglutė
Po savo skraiste priglaus?
Gal paskutinė daina lakštingalėlės
Mane nuramins, gal ji man atjaus.
Daug metų ilgų šalyj svetimoje:
Sibyro tyruose skurdau, vargau—
Grįžtu numirt brangioje Lietuvoje,
Kur gimiau ir augau, bet gyvent negavau.
(Pabaigęs dainą, kalba):

JURGAITIS: Pagaliaus radau stubelę! Įdomu žinot, kas čia gyvena. Gal geri žmonės, gal mane priglaus savo pastogėje. Ak! Bet ir pavargau (ėdasi ant kelmelio). Toliau jau negaliu paeit be poilsio.

Scena X.

(Tas pats ir Jonas su Onute).

ONUTĖ (išeidama iš grinčios su Jonu): Koks šaunus vakaras! Tokia tyla....

JONAS: Taip, smagu pasivaikštinėt, pasvajot... Su mylimąja pasi....

ONUTĖ (pamačius keleivį): Bet, kas čia?

JONAS: Matomai labai suvargęs.

JURGAITIS (juodu patėmyjęs): Labą vakarą, geri žmonės! Atleiskit už drąsą! Aš labai pavargau.

ONUTĖ: Sėdėkit, sėdėkit!....

JONAS: Ar tamista iš tolo, ir kurgi keliaujate?

JURGAITIS (nusišypsojęs): E!... Daug pasakot, kad viską pasakyt.... Mano kelionė gana tolima ir labai įdomi.

Scena XI.

(Tie patys ir Kazys su Magdė, išeina iš grinčios, Kazys su viedrais ir naščiais).

KAZYS (nepatėmydamas kitų): Bet veltui motute rupiniesi tiek daug apie Onutę. Jinai Kovalskiui netinka.

MAGDĖ: O! Žinai, vaikeli, motinos širdis vis nerimsta, vis rupi.

ONUTĖ (pasitikdama motiną): Motute! Štai senelis, keleivis labai suvargęs. Gal rastume jam vietos pernakvot.

JURGAITIS: Bučiau labai dėkingas už tai, nes mano arkliai (rodo kujokus) pavargo ir toliau atsisako traukt.

MAGDĖ: Na, tai žinoma, sutilpsime, šiaip-taip....

KAZYS: Be abejonės! Kur jau eisi per girias dar nakčia , gali vilkai sudraskyt!

JONAS: Taip! Pastaruoju laiku jų daug atsirado.

JURGAITIS: Labai esu dėkingas už tokį vaišingumą. Neapsakomai džiaugiuosi gerus žmones radęs. Per tokią mano ilgą kelionę, visokių žmonių esu sutikęs.

ONUTĖ (įdomaujančiai): Sakai, seneli, labai įdomią ir tolimą kelionę turėjote. Gal papasakosit, aš taip mėgstu klausytis kelionės pasakojimų.

JURGAITIS: Ak, taip?! Gerai (atsidusta). Tolima tai buvo kelionė! Aš keliauju net iš pat Sibyro!... Keliauju atgal tėvynėn...

VISI (įdomiai): Iš Sibyro!!!....

JURGAITIS: Taip!...

MAGDĖ (atsidusta): Sibyras! Šalis kraujo ir ašarų.....

JURGAITIS: Įspėjote!... Klausykite!... (visi įdomiai klauso, keleivis deklamuoja, smuika ir pianu pritariant):

Per ilgus metus, caras žiaurus,
Mus lietuvius skriaudė, kankino,
Už kalbą gimtinę, už knygas, raštus,
Sibyro tyruose geležiais rakino.
Lietuva prispausta, Lietuva pavergta,
Vien verkė, dejavo, be jokios vilties...
Kaip nusidėjėlis, nuteistas, pasmerktas,
Vien laukia... Ko laulaukia? Mirties...
Lietuvos sunai, kurie bandė gelbėtie
Tėvynę iš rusų nagų,
Ne vienam teko galvas padėtie
Ant plačiųjų Sibyro laukų.....
Bet kilo audra! Perkunas, žaibai...
Caro sostas jau subyrėjo...
Sibyro tyruose sutruko pančiai,
Vilties kibirkštėlė, kaliniams sužibėjo.
Ir šiadien Lietuva, po tiek skausmo, kančių,
Po vargo graudžių ašarėlių,
Vėliai sulaukė liuosybės dienų,
Po tiek ašarotų metelių.....
(visi matomai sujudinti, senis ir Magdė šluostosi ašaras).

MAGDĖ: Kiek tuose žodžiuose skamba teisybs! (verkšlena, Onutė ją ramina).

KAZYS: Taip! Lietuva daug kentėjo. Bet užtai dabar liuosa....

JONAS: Ir tamistą, turbut, už spaudos platinimą ištrėmė?...

(Bus daugiau)

STRAIPSNIS 61.
Priežiura indų, vartojamų prie kudikio penėjimo.

Visi šaukštai, puodeliai, skaurados, mieros, bonkutės, ir žindukai, turi buti sterilizuoti verdančiame vandeny tuoj pirm vartojimo. Sterilizuoti reikia ir kiekvienas skuduras ar rankšluostis, kuris vartojamas tų indų nusausinimui. Buk tikras, kad ir jusų rankos yra absoliutiškai švarios, ir nekosėk nei spjaudyk arti kudikių maisto. Gerai yra perleisti verdančio vandens ir per keną pirm atidarymo, ir žiurėk, kad atidarytojas butų švarus. Tai apsaugos įmonės, kurios gali sutaupyti gyvybę. Visokis vanduo reikalingas kudikių maitinimui turi but pervirintas, ir atvėsintas, ir laikomas kietai užsidarančiame stikle. Vienu kartu atvirinkit tik tiek vandens, kiek reikia visos dienos penėjimams. Geriausia bonkutė penėjimui yra tokia, kurią galima išplauti su trintuku įkišus į vidų — bonkutė kai kona, trumpo kaklo, plačios apačios ir išmieruota iki aštuonių uncijų. Naujai nupirkta bonkutė reikia sustiprint paverdant ją karštame vandenyje kokią 20 minutų. Tada bonkutės niekados netruks, jei į jas pilsi verdančio vandens. Kudikiui pabaigus valgyt, reikia viską iš bonkutės išliet, perplaut šaltu vandeniu, ir pripildžius šalto vandens palikt stovinčią iki ją galėsi išplaut su šiltoms muiluotoms putoms, vartojant trintuką (brošę). Tada vėl perplauk per keletą vandenių. Pirm vartojimo įdėk jas į verdantį vandenį ir pavirink 15 minutų, idant sterilizavus. Nebeperplauk jų po sterilizavimo.

Koniškas žindukas-čiulpikas yra geriausias, dėlto, kad jį gali išverst ir išvalyt. Čiulpikai su ilgais gumo vamzdeliais arba kitokiais pridėčkais neturi but niekados vartojami, kadangi sunku juos išplaut. Skylutė čiulpiko turi but tik tokio didumo, kad pripildžius bonkutę ir apvertus ją, pienas greitai lašėtų. Jei skylė bus tokio didumo, kad pienas bėgs upeliais, tai kudikis pergreit turės ryt maistą.

Jusų kudikis tinkamai augs ir tarps į sveikatą ir stiprybę, jei duosi jam geriausią priežiurą ir geriausią maistą. Vikri ir stipri sveikata yra dalis tukstančių kudikių vartojusių Eagle Pieną. Tą liudija jų dėkingos motinos. Šitoms motinoms nėra kito maisto taip visur vartojamo ir taip pasekmingo, kaip Eagle Pienas.

Perskaityk atydžiai šituos straipsnius kiekvieną savaitę ir pasidėk ateičiai.

APTIEKA
Vienintėlė Lietuvio Vaistinyčia.

Visų daktarų Amerikos ir Europos Receptus sutaisome su didžiausia atyda; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rušies. Pas mus galima gaut gyduolių nuo visokių ligų

Norėdami sučėdyt pinigus ir sveikatą, visados kreipkitės į musų aptieką; kuriems nėra galima per tolumą ateit, tai rašykite, o mes prisiųsime reikalingus vaistus per ekspresą.

A. BUDREVIČIUS
PROVIZORIUS,
122 Millbury St., Worcester, Mass.

SUVIENYTŲ VALSTIJŲ LINIJŲ

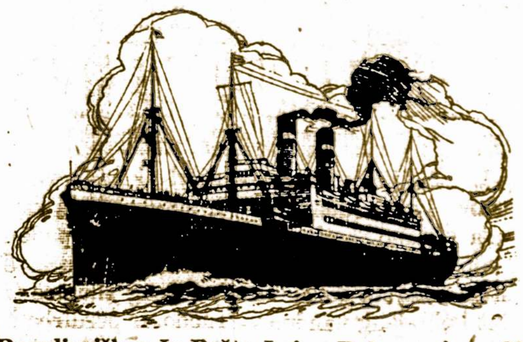

Reguliariškas Ir Pašto Laivų Patarnavimas Nuo New Yorko į Bremen'ą Ir Southampton'ą

Į LIETUVĄ

Tiesioginė Kaina Ir Tiesioginis Keliavimas..

S. S. Leviathan — S. S. George Washington
S. S. America — S. S. Pres. Roosevelt
S. S. Republic — S. S. Pres. Harding

Geriausi 2 ir 3 klesų kambarių parankumai. Geriausis valgis duodamas, valgymo kambariuose. Rukymo kambariai. Moterims kambariai. Skirtingi kambariai. Pasivaikščiojimui dėnys. Beno koncertai. Rašykite, reikalaudami pilnų informacijų:

UNITED STATES LINES,
75 STATE STREET, BOSTON, MASS.
KANADOS RAŠTINĖ: 79 QUEEN ST., TORONTO.
LOKALIAI AGENTAI VISUOSE MIESTUOSE.
Valdantieji Operatoriai del
UNITED STATES SHIPPING BOARD

JONAS CIVINSKAS
Perkrausto namų rakandus šiame mieste ir perkrausto į kitus miestus, veža anglius ir persamdo trokus prie visokių darbų. Adresuokit šiaip:
340 HARDING ST., WORCESTER, MASS.
Telephone Park 4156

LAIKAS PRISIRUOŠT ŽIEMAI !!
Parėjo naujų sampelų audeklo del žieminių overkočių ir siutų. Ateikite pasirinkt jų SUBATOJE nuo 4-tos iki 6-tos val. vakare
Vincas Intas & Son
15 Millbury st., Worcester, Mass.

Puikiai Pasirėdęs Jaunikaitis.

Galit dėvėti naujai suprosytą siutą; Stikliniai žibančius čeverykus; Jusų pirštų nagai gali buti puikia: nupaliruoti. Ir lygiai, švariai nuskustas veidas, Bet — jei jusų galva pilna pleiskanų — tai tas sugadina viską.

Ką tokiam atsitikime pamanys apie jus jusų mylimoji panelė? Visos jusų pastangos, padarytį gerą impresiją, nueis niekais, jei jus pradėsite kasyti savo galvą ir barstyti nešvarias pleiskanas po visų kambarį. Naudokit

Gaunama aptiekose — **Ruffles** — 65c. už bonką

pleiskanų mirtinąjį priešą! Užlaikykit save kitų pagarboje. Tik su trupučiu patrinkit galvos odą kiekvieną vakarą per kokia deksmt dienų ir daugiau nereikės jums sėdintis nusimti savo skybėle bile kur. Pleiskanos išnyks visiškai į trumpą laiką ir po to, viskas ką reikia daryti, tai retkarčiais patrinti galvos odą su *Ruffles*, ir daugiau nekuomet pleiskanos jųs nekankins. Koks skirtumas tuomet bus!

F. AD. RICHTER & CO., 104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

Pirmas Lietuviškas Graborius

Patarnauja prie laidojimo Lietuviams, taipgi persamdo automobilius vestuvėms, krikštynoms ir visokioms partijoms
Kreipkitės šiuo adresu:
MOTIEJUS CIVINSKAS, 340 HARDING ST.
Telephone Park 4156

Užima kontraktus ant budavojimo ir taisymo namų. Taip-
PRANAS LEVERIS
Dailydė-staliorius.
gi taiso ir dailina namus ir padaro įvairius medžio darbus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailydės, malonėkite kreiptis pas mane, po numeriu —
15 Millbury Street,
Tel. Park 8177, Worcesteryje.

Kuomet skauda jums galvą arba negalite matytie skaityt ar dirbt, ateikite pas mus ir mes pritalkysime jumis akinius, kurie jumis pagelbės.
Pope Optical Co.,
397 Main St. Worcestery, Mass.
(Viršui Moulton's krautuvės)

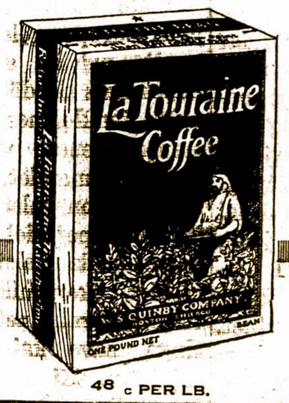

48 c PER LB.

JUMS PATARTINA PASIRINKT GERIAUSIA

"It's the Bean"
"TAI YRA KAVA"

W. S. Quinby Company, 291 Atlantic Ave., Boston, Mass.

Pirkite Laivakortes ir siųskite pinigus per musų Agenturą.

Geriausias Tarpininkas!

Norinti siųst laivakortę arba važiuot į Lietuvą visada kreipkitės į mųsų agenturą. Važinėdamasis Lietuvoje sutaisiau geriausias sanlygas patarnaut musų keliauninkams. Musų keleiviai nežiurint iš kur važiuos ar iš Lietuvos į Ameriką, ar iš Amerikos į Lietuvą, visada yra prižiurėti ir painformuoti kuogeriausiai taip, kad savo keliones kogeriausiai atlieka.

Didžiausias Burys Važiuos Aplankyt Lietuvą Pavasaryje.

Jau turime didelį burelį Lietuvių, kurie keliaus ateinantį pavasarį aplankyt Tėvynę Lietuvą. Jeigu kas rengiatėsi ar manote leist savo šeimyną, susižinokite su mumis iš anksto, kad galėtume parupint visus patogumus iš anksto.

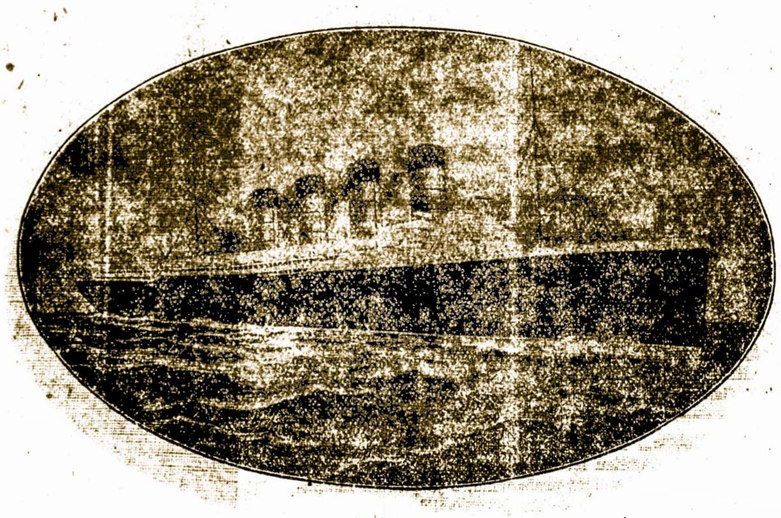

Susirašykite su mumis pirma laiko. Mes sutaisysime jumis labai gražią vakaciją ir busite palydėti visą kelionę. Kai išgalite, leiskite savo paaugusius vaikus pamatyt Lietuvos; neapsakomai naudinga jauniems žmonėms pažiurėt savo tėvų žemę.

Siųskite Pinigus Per Musų AGENTURĄ!!

Jeigu norite, kad greitai ir gerai nueitų pinigai, tai siųskite per musų agenturą, musų atstovybė Lietuvoje veikia greitai — išmokėjimu pinigų. Litais ir doleriais siunčiame.

Mes darome visokius dokumentus pavedimų, įgaliojimų ir pardavimų. Su visais tais reikalais kreipkitės pas mus. Visada busite užganėdinti.

M. Paltanaivčia — **15 Millbury Street** — **Worcester, Mass.**

vo žodyne, pridedant tai kas nepasakyta. Reiktų juk pasakyt kas to "rimto pavojaus" yra: vuodega, ausys, šnipas ar kas kitas —D.D.D.

o

Nesuprantamas daiktas, kodėl žmonės išvažiavimus dabar niekur nesurengia, juk žiemos nėra. Aha, dabar suprantu. Mat, ant medžių nėra lapų, tai "įsimylėjusiems" nėra už ko pasislėpt taip, kad apart mėnulio daugiau niekas juos nematytų. O gal perkieta žemė atsisėdimui? Kas gali žinot...

—Makaras.

o

Tie laikraščiai tai kaip koki šmutai. Anais metais Saulė "išmaliavojo "pikčierį" kaip nabašninkas kunigas Ž. eina su "dinerke" alaus parsinešt. Dabar kas žinkoks "angelckas vėl pikčierį rodo" kaip Anglijos priemeras McDonald su "dinerke" eina į ministerių kabinetą, rukydamas didelę, airiško išdirbimo kalkinę pypkę. Tik jau neliko baimės nė žmonių, nė Dievo!

—Makaras.

PASISKAITYKIT, KAD ŽINOTUMET.

Foreign Language Information Service.

10 metų vaikams darbas.

Vaikų Biuras pradėjo veikt 1912 metų vasarą, ir dešimts metų bėgyje skaitoma beveik visa Biuro istorija. Per šešis metus prieš to biuro įsteigimą, kongresas visais budais svarstė reikalingumą tokio departamento. Bureliai žmonių, kurie pašventė laiką vaikų priežiurai įvairiose dirvose, ir didesni bureliai moterių ir mažesni bureliai vyrų, kurie interesavosi vaikų priežiura, ragino įsteigt tokį biurą. Profesionališki darbininkai norėjo išnaikint bandymo budus kaslink vaikų priežiuros. Jie tikėjo, jog centrališkas biuras bus įsteigtas, bandymas turės sunykt.

Kad visos tokio darbo dalys butų tinkamai apsvarstytos, svarbu paminėt, kad biuras apimtų svarstyt visų kudikystės problemas. Nors įvairųs valdžios departamentai ir biurai vedė visokius tyrinėjimus, bet pasekmės tų tyrinėjimų nežinomos, nes, kiton pusėn, matoma, jog tokio biuro darbas dikčiai pagelbėtų įvairioms agenturoms, darbas apima vaikų priežiurą. Biuro vardas aiškiai parodo visiems koks jis yra ir ką veikia.

Po taip vadinama Baltųjų Namų konferencija apie vaikų priežiurą, prezidentas Rooseveltas, ir vėliau jo pasekėjas, prezidentas Taftas, kongresui rekomendavo įsteigimą Vaikų Biuro, kuris surinktų žinias ape vaikų gerovę. Įstatymas, įsteigiant tokį biurą, priimtas 1912 metais. Sulyg įstatymo, biuras turi ištyrinėt ir pažymėt visus dalykus, kurie liečia vaikų gerovę ir vaikų gyvenimą tarp visų musų žmonių; "kudikių mirtinumą, gimimo ratą, našlaičius, jaunųjų teismus, vaikų apsileidimą, pavojingus užsiėmimus, tarp vaikų nelaimingus atsitikimus ir ligas, darbą ir įstatymus, kurie liečia vaikus įvairiose valstijose ir teritorijose".

Julia C. Lathrop, pirmavedėja biuro, turėjo daug darbo pradėt tokį sumanumą. Nors panašųs biurai buvo įsteigt Belgijoj, Čekoslovakijoj, Vokietijoj, Rusijoj, Lenkijoj ir Jugoslavijoj, bet Suv. Valstijų Vaikų Biuras buvo prmutinė vieša agentura apsvarstymui visų kudikystės problemų ir todėl Lathrop pradėjo visai naują darbą. Jai buvo paskirta $25,640 to darbo vedimui. Su ta suma jis pradėjo biuro darbą su pasekme. Jis pirmame savo raporte parodė, jog "biuro tikslas yra tarnaut visiems vaikams, įvedant priežiuros ir apsaugos naujus budus, kurie kiekvienam vaikui duos prigulinčią progą šiame pasaulyje". Tas reiškia, jog apart svarstymų įvairių agenturų problemų, kurios prižiuri nelaimingas grupas vaikų visose apielinkėse, turi but saryšis su toms agenturomis, kurios prižiurėjo vaikus, ir su tais žmonėmis, kurie apsirupinę su vaikų priežiuros problemomis net su pačiais tėvais, kurie prašė pagelbos savo vaikams.

Biuras pasirinko "kudikių mirtinumą" kaipo pirmą darbą. Buvo nuspresta vest tyrinėjimą, nežiurin į mirčių rekordus. Tai yra, pradėt su gimimo rekordais ir sekt kiekvieną vaiką per pirmus metus jo gyvenimo. Kudikio visa istorija buvo aprašoma su visomis aplinkybėmis. Atlikt tą darbą tik moterys buvo samdomos. Pirmas tyrinėjimas, vestas Johnstown, Pa., ir vėliaus devyniuose kituose miestuose, priskaitant Baltimore, Md. ir Gary, Ind. Tyrinėjimai daryta dvylikoj valstijų, pietuose ir vakaruose, kur motinos galėjo gaut patarimus sau ir savo kudikiams. Visi ištyrinėjimai parodė kudikių mirtinumo ratą, kur buvo prastos algos, prasti namai ir kuomet motinos turėjo dirbt. Kitose dalyse Suv. Valstijų ratos kitokios.

Buvo surinkta geriausi budai sumažinimui kudikių mirtinumo. Motinų pamokinimai per vaikų gerovės centrus, viešos sveikatos slaugės ir knygutės apie vaikų tinkamą priežiurą, penėjimą ir ligas, visur sumažino mirimus. Apart tų tyrinėjimų apie kudikių mirtinumą, kitos knygos išleista dėl priežiuros ir laikas nuo laiko buvo leidžiamos knygos apie įvairius dalykus. Nuo Liepos 1, 1922 m. suvirš 600,000 knygų išdalinta.

Nuo 1915 m. iki 1921 m. matosi sumažėjimas kudikių mirtinumo ratos, bet penkios kitos valstybės turėjo mažesnes ratas negu Suv. Valstijos. Statistikos parodė, jog mirimai kudikystėj nemažėja. Todėl klausimas pakilo, kaip priežiurėt motinas prieš, laike ir po kudikio gimimo. Motinų mirimo ratos Suv. Valstijose vis didėjo, ir 1920 metais buvo aukščiausis iš visų tautų. Kasmet apie 200,000 kudikių ir 20,000 motinų mirė. 1917 metais, Lathrop atkreipė atydą į Anglijos budą pagelbėt motinystės ir kudikystės gerovės darbą, ir patarė, kad Suv. Valstijos vartotų tautišką ir valdišką kooperaciją sumažinimui mirimo tarp motinų ir kudikių. Sheppard Towner aktas dėl motinystės ir kudikystės gerovės ir hygienos, kuris tapo įstatymu Lapkričio 23, 1921 m. yra panašus į plianą, kurį Lathrop siulė 1917 metais. Šitas aktas autorizuoja metinį paskyrimą iš $1,240,000 penkiems metams, kuri tai pinigų suma nedaugiau kaip $50,000 gali but sunaudota Vaikų Biuro darbui ir ištyrinėjimui motinystės ir kudikystės mirtinumo. Atlikanti pinigai bus padalinti tarp valstijų, kurios priims tą aktą su šiokiomis išlygomis: Kiekvienai valstijai $5,000, ir dar $5,000 kiekvienai valstijai, kuri tokią pat sumą galės pridėt. Kiti pinigai bus paskirti tarp įvairių valstijų, sulyg gyventojų, jeigu valstijos pridės kitą tiek pinigų.

Darbo plianas turi but valstijose įvestas. Federališka taryba iš Vaikų Biurio vedėjo, Suv. Valstijų Viešos Sveikato Biuro viršininko ir Suv. Valstijų apšvietos komisoriaus, gali užgirt ar atmest valstijos plianus. Bet pats aktas pasilieka priežiuroj Vaikų Biuro motinystės skyriaus, kurio Dr. E. Rude yra dierktorė.

Keturiasdešimts valstijų priėmė tą aktą. Tos, kurios nepriėmė yra: Maine, Vermont, Massachusetts, Connecticut, Rhode Island, Illinois, Kansas ir Louisiana. Tiesos įvesta Massachusetts valstijoj ir taksų mokėtojo, kad pabandyt to akto konstitucijališkumą. Suv. Valstijų augščiausias teismas Birželyje, 1923 m. užbaigė tą kovą.

Apart motinystės ir kudikystės skyrių, biuras turi kudikių hygienos skyrių, pramonės skyrių, tyrinėjimo skyrių, kurio darbas priskaito vaikus, kurie reikalauja speciališkos priežiuros, statistikų skyrių, kuris atlieka statistišką darbą ir veda statistiškus tyrinėjimus; editoriališką skyrių, ir pasilinksminimų skyrių.

Negalima išdėstyt visą darbą tų skyrių, bet keli pavyzdžiai parodys atliktą darbą. Apart vaikų mirtinumo ištyrimų paskirtose vietose Suv. Valstijose, Biuras ištyrinėjo sveikatos problemą tų vaikų, kurie dar eina į mokyklas, jų fiziškumą, protiškus pripratimus, maitinimą ir vartojimus budus prižiurėt juos. Vaikų priežiuros budai Naujoj Zelandijoj, kuri turi mažiausią mirtinumo ratą, buvo ištirti. Įstatymai, kurie liečia vaikų darbą, jaunystės teismus, motinų pensijas, ir tt., analizuoti ir išleisti. Kaslink vaikų darbo, svarbiausi ištyrinėjimai apima vaikų ir motinų darbą austerių krašte ir vaikų darbą anglių kasyklose.

Vaikų Biuras, apart Sheppard Towner akto, stojo už vaikų darbo įstatymą, kuris priimtas 1916 metais. Prieš akto priėmimą susirinkimas buvo sušauktas visų valstijų viršininkų dėl pasitarimo dėl reguliacijų vaikų amžiaus. Tame susirinkime valstijų komisoriai ir fabrikų inspektoriai balsavo, prieš pripažinimą to biuro Federališkoje valdžioje. Ir tokiu budu tie valstijų viršininkai dirbo išvien su Vaikų Biuru. Kuomet augščiausis teismas Birželio mėn. 1918 m surado, jog įstatymas ne konstitucionališkas, jis jau veikė 9 mėnesius prieš tai.

Nuo 1911 m. sekant Ohio, vena valstija po kitai paskyrė savo vaikų gerovės viršininką, kurie palengvino esančius įstatymus, kurie palietė vaikus, ir rekomendavo įstatymus vaikų gerovei. Nuo pat pradžios, Vaikų Biuras gavo paramą nuo moterių organizacijų. 1900 m., 1500 moterių iš 17 valstijų dirbo išvien su vaikų Biuru. 1915 m. raporte, Biuro viršininkas užrekordavo 222 komitetus 24 valstijose. 1916 m. judėjimas užsibaigė National Baby Week paroda, ir 2,083 kudikių savaitės šventėje kiekviena valstija dalyvavo. Laike karės Vaikų Biuras buvo užkviestas pradėt vaikų gerovės problemą. Buvo nutarta šaukt antrus metus šios šalies prisidėjimo prie karės, vaikų metus. Visos valstijos, apart dviejų, prisidėjo prie vaikų metų problemos ir buvo 17,000 komitetų ir suvirš 11,000,000 moterių narių.

Kadangi Vaikų Biuras buvo įsteigtas dėl moterių organizacijų intereso, todėl tarnysta vis auga. Kuomet motinystės ir kudikystės aktas buvo kongreso apsvarstytas ir įvairių valstijų priimtas, 16 moterių organizacijų dirbo už priėmimą. Sunku aprašyt Vaikų Biuro pilną darbą. Nuo pat įsteigimo, veikė išvien su kitomis agenturomis, viešomis ir privatiškomis, pagerint vaikų gerovę. Prieš dešimts metų gimimų registracija nebuvo vedama. Dabar ją veda 30 valstijų ir Kolumbijos distriktas, su 72.2% gyventojų. Valstijos, kurios turi speciališkus biurus, ar skyrius vaikų sveikatai, augo iki 46; 40 valstijų priėmė motinystės ir kudikystės aktą iš 1921 metų. Beveik pusė valstijų įsteigė komitetus ištyrinėjimui vaikų gerovės, su tikslu pagerint įstatymus. Skaičius valstijų, kurios aprupina taip vadinamas motinų pensijas, viešą pagelbą vaikams savo namuose, didėjo nuo 2 iki 42. Medikališka profesija irgi kreipia daugiau atydos į vaikų sveikatą. Vaikų Biuras nelaiko sau garbę dėl visų tų permainų, tik jo ištyrinėjimai parodo faktus, kurie su pagelba vaikų gerovės viešų ir privatiškų vaikų priežiuros agenturų, motinų organizacijų, biuras galėjo daugiau atydos atkreipt į svarbiausius vaikų gerovės padėjimus.

o

KIBIRKŠTELĖS.

Jau Chicagoj praėjo tie laikai, kada norėta, kad visos valdybos ir visi centrai butų tik Chicagoj, o niekur kitur. Dabar ten yra tik vienas daktaras Graičunas, jodinėjantis ant juodo arklio, o kaipj jis kada išjos, tai ir nieko ten neliks. Taip tai su viskuom kas garsu, parsieina.

—Ietis.

o

Kaip jau dabar visi gramatikas net ir juokuose mini, tai ir man norėtųsi žinot, ką reiškia nedasakytas "artikulas", butent: "yra rimto pavojaus". Butų gerai, kad profesorius Buga neužmirštų tai paaiškint savo žodyne, pridedant tai kas nepasakyta. Reiktų juk pasakyt kas to "rimto pavojaus" yra: vuodega, ausys, šnipas ar kas kitas —D.D.D.

Severos Gyduoles užlaiko šeimynos sveikatą.

Užkimimas

ir kosulys turi buti sustabdyti umai, kad prašalinti svarbus susikrovimus ligų. Imti

Severa's Cough Balsam

dėl atliuosavimo skreplių. Užlaikykite po ranka ypatingai žiemą.

Kaina 25 ir 50c.

Klauskite pas aptiekoriaus.

Severos Kalendorius 1924

metams yra priduotas visur aptiekoriams dovanai, arba rašyk tiesiog pas mus.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

"111" CIGARETAI

10¢

JIE YRA GERI!

"AMERIKOS LIETUVIO" KNYGYNE GAUNAMA ĮVAIRIŲ KNYGŲ.

SVARUMŲ UŽAUGO 26 SVARUS.

"Dabar aš pilnas gyvumo kaip 25 metų."

Ponas Edgar P. Crouse, New York City, sako: "Rašau jums šitą laišką, pranešdamas jums apie stebuklingas Nuga-Tone'o veikmes. Išsigydęs 56 votis ir skaudulius aš buvau visai sugriuvęs; buvau niekam nevertas. Mano svarumas nupuolė nuo 168 svarų iki 138. Dar nesuvartojęs Nuga-ne'o bonkelės aš žinojau, kad aš atradau tinkamą vaistą. Turėdamas 45 metus aš esu pilnas gyvumo, kokiu aš buvau budamas 25. Dabar aš sveriu 175 svarus." Silpni, nervuoti, išblyškę, sunykę žmonės, atsigriebiantieji nuo kokios sunkios ligos atras Nuga-Tone'ą vienu geriausių pasaulyje sveikatos ir stiprumo taisytojų. Pamėgink jį pats ir įsitikink. Vienam pilnam mėnesiui gydyties tik $1.00. Nuga-Tone'ą pardavinėja visi geresnieji aptiekininkai pozitingai garantuodami, kad suteiks pilną patenkinimą, arba pinigai bus sugrąžinti (garantiją rasi prie kiekvienos bonkelės), ar pasiųs tiesiog apmokėtu paštu National Laboratory, 1038 S. Wabash Ave., Chicago, Ill, pasiuntus jiems $1.00.

VIETOS ŽINIOS.

Ateinančiame ketverge Vasario 28 dieną, 8 valandą vakaro, Lietuvių salėje įvyksta Aušrelės vaidinimas penkių aktų operetiškai-dramatiško veikalo "Už Tėvynę", atvaizdinančio kovas lietuvių su lenkais prie Vilniaus, už Lietuvos Laisvę ir nepriklausomybę. Aušrelė čia deda visas savo gabumo spėkas, kad veikalą atvaidinus kuopasekmingiausia. Kiekvieno lietuvio, Worcesteryje ir artimesnėse aplinkėse gyvenančio, pareiga atsilankyt ir pamatyt atvaidinimą, gyvai parodantį lietuvių kovą už laisvę. Lai niekas nepasigaili kelių centų už įžangos bilietą. Daugelis išleidžia penkis kartus daugiau balaganiškems rodymams krutančiuose paveiksluose, kodėl už mažiau išlaidų nepamatyt gražaus veikalo perstatymą, savoje kalboje?

Lankėsi svečias. "Amerikos Lietuvio" redakcijoj lankėsi K. Marčiulionis, atvykęs su savo draugu Banaičiu tarp Amerikos lietuvių parinkt aukų Kaune statomam studentų bendrabučiui, kuris iki pusei yra jau pastatytas. Rodė ir planą statomo bendrabučio, gana dailiai atrodo. Ponas Marčiulionis yra labai mandagus. Jis turi sužeistą ranką iš kovų su lenkais. W.L.D. Taryba apsiėmė jiems surengt prakalbas, bet dėl didžiujų ant vietos rengimų, nesuspėjo prakalbas surengt pažymėtai maršrute dienai, todėl surengs studentams grįštant iš kitų Bostono aplinkių. Nedėlioj jiedu kalbėjo po bažnyčia, kur aukų surinko kelis desėtkus. Abelnai, sako, pasekmės yra vidutiniškai geros, visur tuščiomis ne išleidžiami. Dabar jie keliauja į Bostoną, paskui pasieks Lawrencą ir kitas kolionijas, o iš ten sugrįš į Worcesterį, ir leisis į vakarus, nuo Amsterdamo link Chicagos.

Pavyzdingos krikštynos. Vasario 17 d. Šablinskų šeimynoje atsibuvo krikštynos jų dukrelės Birutos. Svečiams besilinksminant, vienas iš svečių atsistojęs prabilo: "Broliai, męs čia šiadien linksminamėsi, gi musų broliai vilniečiai vargsta". Čia daug nereikėjo aiškint, visi suprato ko reikia. Šeimyninkas Šablinskas pirmutinis paaukavo $1, tap pat kumas Junda, kuma Marijona Krengeliutė. Antanas Kriaučialis, B. Sereičikas, Mikas Kazlauskas, Mikas Nedzviackas, Zigmas Juška, Jurgis Čiapulis, Juoz. Skendelis, Viktoras Karsokas, Zigmas Butkevičius, R. Kitonis, po $1. Po 50 centų aukavo: Alb. Nedzviackas, Franas Šablinskas, Lukošius Kvietkauskas. Viso suaukauta $13.50. Surinkus aukas, ant vietos išrinktas komitetas pasiųst aukos Vilniaus atvadavimo komitetui. Geras pavyzdis kitoms lietuviui šeimynoms, kad turint kokius pasilinksminimus, nepamirštų musų vargstančių brolių. Visiems aukavusiems tariame ačių.

Antanas Kriaučialis.

Pakštai ir jo paveikslai. Vasario 18 pobažnytinėje salėje rodė neva paveikslus iš Šveicarijos "Darbininko" eksredaktorius K. Pakštas. Pradžia buvo garsinta 7:30 vakare. Nuėjau, kad gavus vietą ir viską pamačius. Salėje radau vieną bolševiką ir porą davatkų, taippat ir patį Pakštą, su zakristijonu, bešokinėjančiu apie stalelį, ant kurio stovėjo liktarna paveikslų rodymui. Kadangi Pakštas tą liktarną turbut pirmu kartu mato, tai jokiu budu negalėjo su ja susitaikyt kad ta parodytų Šveicariją: ir šen ir ten nešiojosi, traukė vienon ir kiton pusėn, stumdė, kraipė ir vėl taisė. Ant galo, apie 8:30 atsistojęs liepė visiems tėmyt, ir paskui ėmė gyvu žodžiu aiškint "gamtos mokslus". Klausau ir žurau, bet nieks neišeina. Pirmas paveikslas parodė porą veršių, kuriuos Pakštas pavadino "teliukais". Tie veršiai buvo taip ne aiškųs, kad jie greičiau buvo panašųs kokiems kirminams, o ne "teliukams". Tas pats buvo ir su kitais jo paveikslais.

Klausimas kįla: kas privertė tą Tautos Fondo agentą imtis tokio darbo, kurio jis nenusimano? Išaiškinimas, rodosi, gali but tik vienas: Bankrutas. Tai tik žmonių erzinimas. Įžangos imta po 25c. ir nieko už tai neparodyta. Gėda taip elgtis suaugusiam žmogui, dargi vadinančiam save daktaru. Patartina ponui Pakštui tuos paveikslus atiduot vaikams, tegul tie su jais sau žaidžia, o pačiam imtis kokio nors naudingesnio darbo.

Užsimokėjęs įžangą.

Kliubo koncertas, duotas praėjusiame nedėldienyje, A. O. H. salėje, paminėjimui L. Kliubo 20 metų gyvavimo sukaktuvių, visais atžvilgiais nusisekė. Publikos buvo prisirinkusios apie 600. Programą išpildė skaitlingas Aušrelės horas, su pagelba speciališkų solisčių. Žvaigždėmis koncerto programe buvo dantistė Biruta Bernotaitė, Julė Mitrikaitė (vietinės) ir Salaveičikiutė iš New Britain, Conn.

KRITIKAI IŠGIRIA RUSŲ FILMAS.

Pastaruoju laiku Amerike atsirado daug rusiškų teatrų, baletų, operų, ir tt., kurie visi patiko žmonėms. Prie jų dabar reikia pridėt rusų filmą "Polikušką", padarytą iš Leo Tolstojaus garsios apysakos. Ją rodė penkiuose New Yorko teatruose, ir kritikai išgyrė, kaipo vieną iš geriausių filmų, ir kad Maskvos Dailės Teatro artistai yra vienatiniai savo rušies visame pasaulyje.

Filma yra pirmutinė serijos, kurią išleis Rusų Dailės Filmų komp. Chicagoj, ir bus rodoma tik vieną syk Worcesteryj, Mechanics Hall, vasario 28. Tikietus bus galima pirkt svetainėj.

PARSIDUODA bučernė ir grosernė, su visais naujos mados įtaisymais, prie didelės viešos gatvės. Visas cash biznis, parsiduoda labai pigiai. Kas nebuvęs bizny, apsiimam išlavint.

139 DORCHESTER, STREET, So. Boston, Mass. (7—10)

TEATRAS "ŽMOGŽUDŽIAI"

PENKIŲ VEIKSMŲ GYVENIMO VAIZDELIS, PARAŠĖ TOGOBOČNIJ, VERTĖ J. JAUNUTIS. STATO SCENOJE L. N. "VARPO" DRAUGIJA, ĮVYKS

NEDĖLIOJE,

2 D. KOVO-MARCH 1924. M.

Pradžia 2-trą valandą po pietų.

LIETUVIŲ SVETAINĖJE,

354 Park St., New Britain, Conn.

Į šį veikalą yra sukviesti geriausi lošėjai. Kiekvienas prisirengęs puikiai. Pirmu kartu teks matyt tokį puikų veikalą, ir taip gerai suloštą. Vadovaujančias roles loš MARĖ KAVALIAUSKIUTĖ ir JUOZAS P. LUKAS. Režisieriauna Juozas Lukas.

"NASTĖ (Marė Kavaliauskiutė):... Tiesa, aš pati savęs nepažįstu. Visai kitokia, negu pirma buvau... Maniau ištekėsiu už turtingo—vargo nepažinsiu. Štai toji laimė! Savo gyvenimą pražudžiau, o jo pirkion liudnumą atnešiau. Dabar man ne gyvenimas—bet pragaras!"

Skaudus, bet teisingas veikalas! Kviečiame visus šį veikalą pamatyt.

L. N. "VARPO" DRAUGIJA.

MARĖ KAVALIAUSKIUTĖ.

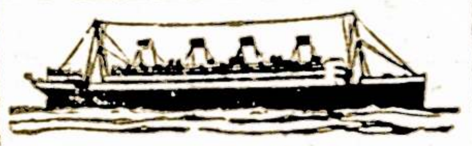

Į LIETUVĄ

Pirkite laivakortes jusų giminėms Lietuvoje. Kompanijos raštinė Kaune, kuogeriausia prižiurėt visus keleivius.

WHITE STAR LINE
N.Y.—Cherbourg — Southampton.

Išplaukimai kas subatą. Milžinai laivai Majestic, Olympic, Homeric. Greiti perkėlimai į Baltijos uostus.

AMERICAN LINE } Joint
WHITE STAR LINE } Service
Plymouth — Southampton — Cherbourg — Hamburg.

Reguliariški išplaukimai. Puikųs, dideli, greiti laivai. Greiti perkėlimai į Baltijos uostus.

RED STAR LINE
N. Y.—Plymouth — Cherbourg — Antwerp.

Tankųs išplaukimai. Mėgiamas kelias. Nauji laivai Belgenland, Zeeland, ir Gothland (3čia kliasa).

Visos uždarytos, privatiškos kajutos. Geras valgis ir visi patarnavimai. Kreipkitės prie vietinių agentų, ar į

Passenger Department,
84 State St., Boston, Mass.

PARSIDUODA. NAMAI—FARMOS!!

NETOLI LEIKŲ (EŽERO), dviejų tenementų namas; pusė akro žemės, maudynės, šiltas vanduo, elektra. Kaina $6500.
PLANTATION ST. Naujas namas. Kaina $12200.
STERLING ST. Naujas namas. Kaina $12000.
EUCLID AVE. Naujas namas. Kaina $12500.
MAIN SOUTH (arti), 7—6—6 kambarių namas. Kaina $12500.
VERNON ST. 5—5—5-kambarių namas, kieto medžio grindis, maudynės, šiltas vanduo. Kaina $9500.
ARTI MILLBURY ST. Naujas namas 5—5—5 kambarių. Kaina $9200.
TURIU daug mažų namukų ant pardavimo gana žema kaina. Kurie interesuojatės, kreipkitės pas

L. J. PAULAUSKAS,
Real Estate,
15 Millbury St., Worcester, Mass.
(Prie Amerikos Lietuvio)
(Aš bunu ofise tarp 9 ir 11 ryte; tarp 3 ir 5 po pietų ir kaip 8 vakare)

PAJIEŠKOJIMAI:

PAJIEŠKAU brolių Petro ir Antano ir dėdžių Petro, Aleksandro ir Jono Užnežių, ir Amilijos Užnežaitės (Pikelienės). Meldžiu atsišaukt, turiu svarbių žinių.

V. ŠPAKAUSKAS,
82 Cottage St., W. Lynn, Mass.

PARSIDUODA

NAMAS 6 ruimų, gesas, elektra, maudyklos, karštas vanduo, skalbynė, kieto medžio grindis, virš akro žemės, sodas. Kaina $6000.
NAMAS 5 ruimų, celktra, kieto medžio grindis, 13000 pėdų žemės. Kaina $3400.
DVEJI namai po 3 šeimynas. Kaina žema įmokėt $1500.
MIŠKAS šale Greenwood St. Turiu 35 akrus su dideliu mišku, kas norite pirkt sklypais akrą ar daugiau.
TENEMENTAS ant randos. 6 ruimų su visais įtaisymais. Turiu bučernę ir lunčrumį ant pardavimo.

JONAS BUROKAS,
Notarijušas ir Agentas,
25 Millbury St., Worcester, Mass.

PARSIDUODA.

Kas norite pirkt namus, ar norit parduot, tai kam jus mokate po du, ar tris šimtus dolerių nuošimčių. Ateikite pas mane, aš parduosiu jums namą be jokio nuošimčio.

JURGIS BABONAS,
Real Estate.
138 Millbury St., Worcester, Mass. (9—10)

PAJIEŠKAU savo vyro, Juozapo Jurkšaičio, kuris prasišalino Sausio 12, 1924, palikdamas dideliame varge ir nuskriausdamas mane piniginiškai. Jis yra 26 metų, šviesaus veido, geltonų plaukų, nosis ilga pakumpusi, akįs rudos, 5 pėdų 9 colių augščio, sveria 180 svarų. Paeina iš Graužinių kaimo, Veliuonos pašto, Kauno apsk. Persistato save nevedusiu. Kas pirmas teisingai praneš apie jį gaus $50.00 dovanų.

Julijona Jurkšaitis,
Tel. 683 J.
118 Elm Point ave., Great Neck, L.I.,N.Y. (8—9)

Rusų Dailės Filmų Kompanija perstato Leo Tolstojaus baudžiavos apysaką,

"POLIKUŠKĄ,"

atlošta Maskvos Dailės Teatro artistų
Mechanics Hall, Ketverge,

VASARIO 28 DIENĄ

Pradžia 8:15 vakare, tik vieną sykį.
Įžanga 50c. ir 75c., su karės taksomis,
Tikietai parsiduos paskutinę dieną Mechanics Salėje.

Worcesterio
PENKIŲ CENTŲ BANKA,
316 Main Street,

Turtas — $22,500,000

Įdėjimai eina ant interesto pirmą biznio dieną kiekvieno mėnesio.

BANKOS VALANDOS:
Kasdien nuo 9 ryte iki 3 popiet.
Subatomis nuo 9 ryto iki 1 val popiet.
Subatos vakarais vien tik dėl pinigų įdėjimo, nuo 6 iki 8 val. vakaro.

KILA IŠGYDOMA

Su Stuarto Plapao Paduškaitė. Jus galite mest šalin visus diržus, kadangi Plapao paduškaitė yra vien tam padaryta, kad jus išgydyt nuo kilos. Ji yra taip padaryta, kad kartą pridėta nenuslenka ir tuo budu geresnė negu diržas. Jokių diržų ar sprendžinų neturi. Minkšta, lengva nešiojimui. Pigi. Jokio nesmagumo darbe neturėsi. Gauta aukso medalius. Męs prisiųsime, ką sakome, atsiųsim jumis išmėginimui visai DYKAI.

Plapao Laboratories,
3059 Stuart Bldg. St. Louis, Mo.

ATYDA VIETINIAMS

ŠIUOMI PRANEŠU visiems lietuviams, kad užsiimu pervežiojimu visokių dalykų: išvežų pelenus ir šiaip kam tik reikia kas pervešt. Meldžiu su manim susižinot.

VACLAS SUTKUS,
45 Ellsworth St., Worcester, Mass.
Tel. Cedar 7539—M.
(8—9)

REIKALAVIMAI:

KAS NORITE DARBO? Reikalauju jaunų vyrų tik vakarais dirbt, darbas geras ir uždarbis taipgi. Atsišaukite tuojaus; iš aplinkinių miestų laiškais.

A. KULEŠIS,
11 Ellsworth St., Worcester, Mass.

REIKALAUJAM merginų del lengvaus darbo prie dratinio ir preso darbo. Gera mokestis. Hambling & Russell Mfg. Co. 28 Water St., Worcester, Mass. (6—9)

UNITED AMERICAN LINES
(HARRIMAN LINE)
JOINT SERVICE WITH
HAMBURG AMERICAN LINE

Trumpiausis kelias į visas dalis LIETUVOS
Išplaukimai kas savaitę musų laivuose de luxe: Resolute, Reliance, Albert Ballin, Deutschland. su I, II, ir III kliasos pasažierais ir laivai: "Mount Clay," Cleveland, Hansa, Thuringia, ir Westphalia, su II ir III kliasa. Mandagus, geras patarnavimas, puikus valgis, geros aplinkybės.
UNITED AMERICAN LINES,
Julius Rottenberg, Inc.,
260 Hanover St., Boston, Mass.
arba kiti įgalioti agentai.

NEW YORK-HAMBURG

NUBAUSTAS!

ŠIS mažas vaikas išdykavo, todel jo motina pareiškė, kad jis negaus nė trupučio.

BAMBINO
Įreg. S. V. Pat. Biure.

Matai ką jis daro!
Palauk, kuomet jį sugaus motina!
Motinos, nebauskite savo vaikų neturėjimu Bambino po ranka, kuomet jie to reikalingi. Jei jie išvemia dalį savo maisto, turi vidurių dieglimą, išputimą, viduriavimą—duokite jiems Bambino be jokio atidėliojimo. Tie nemalonus simptomai pranyks taip greitai, kaip greitai jų sistema perims šitas nepavojingas, pasekmingas vidurių paliuosuotojas.

Kaina 35c. aptiekose

KUDIKIAI MĖGSTA JĮ! JIE NET PRAŠO DAUGIAUS!

F. AD. RICHTER & CO., 104-114 So. 4th St., BROOKLYN, N. Y.

PRANEŠIMAS!

Šiuomi pranešame Worcesterio Lietuviams, jogei atidarome

Drapanų Krautuvę Vasario-Feb. 14 d.,

9-tą valandą iš ryto. Musu krautuvėje bus užlaikomos drapanos vyrams, moterims ir vaikams, geriausios rušės ir už prieinamą kainą. Musų patyrimas šiame biznyje suteikia progą patarnaut kuogeriausiai, nes Brocktone laikėme tokį pat biznį per 15 metų. Tad visus kviečiame ateit ir persitikrint—

H. Stonkus, Dry & Fancy Goods Krautuvė

82 Millbury St., Worcester, Mass. (7—9)

DR. TESSMER,
Dentistas
306 Main Street, Worcesteryje
(virš Iver Johnson krautuvės)
OFISO VALANDOS:
nuo 9 iki 6, o ketvergais iki 8 valandai vakare. Nedėliomis nuo 11 iki 12 valandai.
Tel. Park 3310.

Suite 71. Tel. Park 7636.
Dr. Ruth F. Bernot
Lietuvė Dentistė.
Central Exchange Bldg.
311 Main Street,
Worcesteryj,

Tel. Park 2470
BEN. MENDELSOHN,
Advokatas
ir registruotas notaras Lietuvos atstovybėj. Atlieku visus legališkus darbus kaip Amerikoj, taip Europoj.
390 Main St., Room 391—932, Worcester, Mass.

Antanas J. Milleris,
Lietuvis Advokatas,
406 Slater Bldg., Worcester, Mass.

J. L. Pašakarnis
Lietuvis optometristas
ir akinių pritaikintojas.
447 BROADWAY,
So. Boston, Mass.

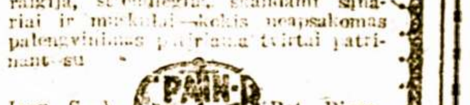

TIK PATRINKIT JUOMI

Kuomet jus kankina skaudus atakas reumatiško skausmo, ar užpuola neuralgija, [illegible] skaudami sąnariai [illegible] palengvinimas [illegible] tuojaus patrinant su

PAIN-EXPELLER
Įreg. S. V. Pat. Biure.

ir tuojaus [illegible]

Pain-Expelleris tikrai pagelbės ir jums, [illegible] Visuomet laikykite jo bonką parankioje vietoje.

35c. ir 70c. už bonką aptiekose.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N.Y.

CUNARD

IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
per Liverpool,
ant naujų, didelių, puikių alieju varomu laivų:
Taipgi is New Yorko. ypatiškai
AUSONIA — Kovo 23-čią
SCYTHIA — Balandžio 27-tą
prižiurėta kelionė į Lietuvą ir visas Baltijos valstijas kas subatą ant trijų marių milžinų, su persėdimu Southamptone.
MAURETANIA, AQUITANIA, BERENGARIA.
Taipgi reguliariai išplaukimai tiesiog į Hamburgą ant naujų aliejaus laivų.

3-ia klasa:
(Į Pilavą — $106.50)
(Į Hamburgą — $103.50)
Karės taksų $5.00.
Dėl informacijų kreipkitės prie vietinio agento arba į

CUNARD LINE,
126 State St.,
BOSTON,
Mass.

Naujas Lietuvis Graborius
JUOZAS J. DIRSA
Geriausiai patarnauja už pigiausią prekę. Jei mirtis patiktų jųs draugą arba giminę, kreipkitės prie manęs.
Nuo rugpiučio 1, J. DIRSA perkraustė ofisą į naują vietą, po numeriu:—
13 Ellsworth Street.
Tel. Cedar 4953.

Ar Kenčiat Nuo Vidurių Nesmagumo ir Nevirškinimo?

Žmonės tankiai mano, kad jie turi širdies ligą arba appendicitis, iš priežasties skausmo, kuris ištikro paeina nuo geso viduriuose. Eikite pas savo aptiekorių ir nusipirkite Pepsinic Seltzer, jei norit pasveikt.

PEPSINIC SELTZER

yra vienintėlė gyduolė, kuri palengvina nerviškumą, vidurių nesmagumus ir numalšina vėnimą laike neštumo. Neturi jokių vaistų kenksmingų širdžiai. Galite gaut bile aptiekoje.

Pepsinic Seltzer Company.

HOLLAND AMERICA LINE
Trumpas ir tiesus kelias, per Rotterdam, į ir iš visų dalių
LIETUVOS
Savaitiniai išplaukimai. Neprilyginami parankumai.
Mes suteikiam pagelbą gavime reikalingų dokumentų (affidavitų). Musų atstovai prižiuri viską smulkmeniškai, ir keleivai yra prižiuriami iš pat vietos į vietą. Pareikalavus prisiunčiam kainų ir išplaukimų surašą.
Del užsakymų ir informacijų, rašykit vietiniam agentui, arba į
Holland-American Line,
89 State St., Boston, Mass.